

ISSN 0132-1307

საბჭოთა ბელოჯეცია

1979 9

...სანამ მე ახლო მომავალში განსახორციელებელ პიესებზე ვფიქრობდი. თეატრი, რა თქმა უნდა, მოქმედება და ჩამბულა იყო პარალელურ სპექტაკლებზე მუშაობაში. რეპერტუარში დამტკიცებული გეგონდა სანდრო შანთაშვილის დრამატული პოემა „ხევისბერი გოჩა“, ალექსანდრე ყაზბეგის ამავე სახელწოდების ნაწარმოების მიხედვით. დადგმა მინდობილი ჰქონდა უკვე საკმაოდ ცნობილ რეჟისორს, სერგო ჭელიძეს, მხატვრული გაფორმება სპექტაკლისა — ცნობილი მოქანდაკე ქალს თამარ აბაქელიას, ხოლო მუსიკალური — რვაჯ გაბრიჭაძეს.

სერგო ჭელიძემ უთუოდ საინტერესოდ იმუშავა კარგი სპექტაკლი გამოუვიდა, მსახიობებთანაც სანიშნოდ იმუშავა. ნამდვილი ანსამბლური სპექტაკლი გამოუვიდა სერგო ჭელიძეს, ნამდვილად მოწონება დაიმსახურა მანაც და შემსრულებლებმაც: ონისე — გიორგი დავითაშვილი, ხევისბერი გოჩა — მიხეილ ჩიხლაძე, გელა — სტეფანე ჯაფარიძე ძიძია — თამარ თეთრაძე და სხვები. მაყურებელი ძალზედ ეტანებოდა ამ წარმოდგენას. რა იყო ამის მიზეზი? მსახიობთა საშემსრულებლო ოსტატობა. მაყურებელზე უთუოდ ზეგავლენას ახდენდა რეჟისორული ნამუშევარი. სერგო ჭელიძემ აქ გვჩვენა გაბედული, ზუსტი პლასტიკური მიზანსცენები, შექმნა სპექტაკლის შინაგანი მითლიანობა და ფორმის სისადავე, სწორი იდეური მიზანსწრაფვა და კანონზომიერად აგებული ურთიერთობები, — აი, ეს იყო სპექტაკლის ძირითადი დადებითი თვისებები, რამაც განაპირობა ორი სეზონის მანძილზე მისი ორასჯერ გაშვება.

ალსანიშნავია ისიც, რომ ამ სპექტაკლით თეატრის ხელმძღვანელობა ბევრ უცხოელ სტუმარსაც თამამად უმასპინძლებოდა. ასე მაგალითად, მასხოვს იმ სტუმართა შორის ცნობილი ინგლისელი დრამატურგი ჯონ ბოიტონ პრისტლი, რომელმაც ჩვენს თეატრში სხვა წარმოდგენებსაც დაესწრო. საუბარში მან მოთხრა, რომ შემურდა კიდევ საბჭოთა დრამატურგების შეუხლდავი უფლებებისა — გამოიყვანოს სცენაზე უამრავი მოქმედი პირი; ინგლისის თეატრებს და, მაშასადამე, დრამატურგებსაც, ამის საშუალება არ აქვთ; მსახიობების ასეთი უხვი რიცხვით, დღეს შეუძლებელია დადგმის უფლებასაც არ იძლევიანო... ამ სპექტაკლს დაესწრო კენტერბერიის ეპისკოპოსი ჯონსონიც, რომელიც ძალზედ დაინტერესდა ნაწარმოების შინაარსის ზნეობრივი მხარის ზეგავლენამ მაყურებელზე. საინტერესოა აზრი მომავალ მაშინ კენტერბერიის ეპისკოპოსმა ჯონსონმა — ასეთი წარმოდგენის ჩვენება ღია ცის ქვეშ, შესაფერის მოედანზე შეიძლება, როგორც მისტერიული სანახაობითა. ჭკუაში დამიჯდა ამ გონებაშეცვლილი ეპისკოპოსის ნათქვამი, მაგრამ, ვერ განვასხორციელე. ანდა, ვინ მოცემდა მაშინ ამის უფლებას, თანაც, „ხევისბერი გოჩას“ მიმართ?

საკმაოდ დიდი წარმატება ხვდა ამ სპექტაკლს 1947 წელს მოსკოვშიც. სასაფხულო გასტროლებზე, რა იყო ამის მთავარი მიზეზი? ჩემის აზრით ის, რომ მთიულთა წარსული ცხოვრების სურათებმა ამ წარმოდგენაში მოიპოვეს ნამდვილი ხალხური ხასიათი, მათი ცხოვრება გადმოცემული იყო ადამიანურ ცხოვრების შინაარსის სისასვით. სპექტაკლი მაყურებელს იზიდავდა და ხიბლავდა არა მარტო თავისი რიტმით, შემართებით, გუნებით, პლასტიკურობით, არამედ პოეტურობითაც — ზნეობრივი საწყისით. ცხოველი აზრითა და ნამდვილი. ამაღლებული გრძობით.

(გაგრძელება შემდეგ ნომერში)

პირობი ნახუცრივშილი

კალმასობა

პიესა : მოკმედაბად,
 & სურათად — იონან ბატონიშვილის
 „კალმასობის“ მოტივების მიხედვით

მოკაიდი პიესი

- იონა ხელაშვილი — ბერმონაზონი
- ტატე პაუნაშვილი — ახალგაზრდა ყმა-გლეხი
- მუქაბაუე თათქარიძე — თავადი
- ანა ხანუში — მისი მეორე ცოლი
- ოთარ ამილახვარი — თავადი
- ვეენა აბაშიძე — თავადი
- სოფო — აბაშიძის მუღღლე
- მანანა — აბაშიძის და
- ფლორ — აბაშიძის ვაჟი
- დავით რეტიანი — ანჩისხატის სემინარიის მოძღვარი
- პარან ალექსიშვილი — მღვდელი, დავით რეტიანის მძისწული
- მარიამი — პარანის ცოლი
- მიხაკა გაბუნაშვილი — იონან დისწული
- სერგო ბერეაშვილი — თბილისის მოქალაქე და დიდებუარი
- გულქანა — სერგოს შვილიშვილი
- პაუნა — ტატეს მამა
- თედო — ყმა-გლეხი
- მართა — თათქარიძის ყმა და შინამოსამსახურე

ნირო — ახაშობის ყმა და შინაშემოსამსახურე
სოსია — თათქარბის მოურავი
პეტრიკელა — იმერელი თალღითი
დათიკელა — კახელი თალღითი
I ლეკი
II ლეკი

— ხიო, შე სამგლევი!
— გამოუშვით, ბიჭო, საქონელი, გამოუშვით და წყალზე ჩა-
რკეთი!
— თანაც თვალის და უური ფხიზლად გეპიროთ, აქ ლევი არსა-
ღიან წამოვევპაროხ...

პროლოგი

(ფარდა იხილება)

სურათი I

დეკორის ხმა:

— ქორიონიკონა ჩხუთ, ანუ 1799 წელს, შემოდგომის ერთ წა-
ან დღეს, ქვაბთახევის მონასტრის ბერ-მონაზონი იონა ხელაშვილი
განქარებით მიახივებდა შიდაკახეთის ერთ-ერთ საურმე გზაზე და
თან დრადადრო იქვენულად აკვირდებოდა გზის ორსავე მხარეს
აბეზოდ ბუჩქნარს.

ხნულის ნაიბი; იქვე, ხნულში, საქონელგამოშვებული გუთანი
გრძელი ქაანიათა და ზედ რამდენიმე უღლით.

— უჟანა პლანზე, — ბაღვენახების ფონზე, — გაღანაშემოე-
ლებული თვადის სასახლე და ციხე-კოშკი.

— წინა პლანზე — ბუბერი მუხა, რომლის ძირას ორი შუახნის
ყმა-გლეხი, თვლი და პაჟუნა, ხნელა პურის ცისონიან და თან სუ-
რდან წყალს აყოლებენ.

დ ეს არც გასაკვირია, რადგან იმ დროს ქართლ-კახეთის გაერთი-
ანებული სამეფო, ლეკების დამატებრივად ორთქის გამო, დიდი
შემოსაზიბო იყო მოსული და ძნელად თუ ვინმე გახედდავდა ასე
მარტოდ და უიარაღოდ გზებზე სიარულს, მაგრამ ჩვენი ბერ-მონა-
ზონი შუახნის ახოვანი და ძალოვანი ვეჯაკი გახლდათ და რკინით
შეკედლილი მისი ყვარჩენივ საბრძოლო ხელკეტს უფრო ჰგავდა, ვი-
დრე სიარულში დასახმარა ჭოსხა.

თ ე დ ო. ბიჭო, პაჟუნა გახვას იმ შენი ბიჭის გამოთქმული
შაირი!

პ ა პ უ ნ ა. ტატები?
თ ე დ ო. მო-ლე!

პ ა პ უ ნ ა. ამა რა ვიცო, რომელზე ამბობს ის საცოდავი ყოვე-
ლდღე შაირებს იგონებდა...

თ ე დ ო. იმ აი ამ შაირზე გეკითხებო:

— უცებ მის სიენას ფანდურზე დავკრა ამ ზედ დალიდინებუ-
ლი შაირის ხმა მოსწვდა, მაგრამ ეს ლინინი და ფანდურის დავკრა
ასევე უცებ ჩაწვდა და გაისმა განწირული ყვირილი: — „მიშველეთ,
ვინა ხართ ქრისტიანიო!“

— აღფრთხვებული იონა ბერი იმწამსვე იქითენ გაქანა და
შულ მალე მის თვალწინ ასეთი სურათი გადაიშალა...

— ნეტავი ნატვრა მანატრა,
ეს ნატვრა ამბილენო,—
ჩვენი ბატონი ყმაღ მოძიკა,
მსახურად შეყვალე შინაო,
თორმეტი კოლი კორკოტი
ერთ ჰემაღ გამიზინაო...

(განათება ავიანკენა, სადაც ორი ახმაზი ლეკი ცდილობს ტატებს
გათოკვას, ხოლო ტატე თავგაწირვით ცდილობს დაუსწლტეს მათ,
მაგრამ უცევე ვეღარას ხდება)

ტ ა ტ ე. (იბრძვის) უუ, თქვენნი გამოშვით, თქვე ურჯულოე-
ბო!

პ ა პ უ ნ ა. ვაი დედანა რა ბულბულითი ბიჭი დავკარგე...
ი ო ნ ა. (შემობილ). გამარჯობა, ძმანო!

I ლ ე კ ი. სუსი ნუ დვირი, თორემ დელი გამოჭრას
ტ ა ტ ე. მიშველეთ, ვინა ხართ ქრისტიანი!

თ ე დ ო. შენ გაგიმარქოს, მამაო.

ი ო ნ ა. გეოი, პაჟუნა შენა ბრძანებო, ხომ?

პ ა პ უ ნ ა. დიახ, გახლავარ, შენი ჭირიშე!

ი ო ნ ა. ჰოდა, სწორედ შენი ნახვა მიწოდლა...

პ ა პ უ ნ ა. ჰმ! ჩემი? რა საქმეზდა?

II ლ ე კ ი. ჰა, ბიჭო, ჭგვიანად, თორემ ქეშმეკი ხანჩერლე მურ-
მაკ!
(შემობის ყვარჩენიმობარჩევებული იონა).
ი ო ნ ა. (დასკიელებს) ამაო, თქვე უუთურებო! გაუშვით, თო-
რემ თავს გაიგითქათო!

ი ო ნ ა. ერთი ეს მიბრძანე — დიდი ხანია, რაც შენი ბიჭი
ტატედ გაიტაცეს!

პ ა პ უ ნ ა. ჩემი ტატე? იქნება ასე ორ წელზე მეტი! ჰა, თე-
დო, ასე არ არი?

თ ე დ ო. ეგრეა, ეგრე!

პ ა პ უ ნ ა. ჰა, მამაო, მაგას რად შეკითხებო?

ი ო ნ ა. არაფერად ისე...

პ ა პ უ ნ ა. ჰმ!... ისე კი არა აღბათ რამე ამავთა იცი და...

ი ო ნ ა. დიახ, გამოიყანი; ცოტა რამ ვიცი...

პ ა პ უ ნ ა. მამაო, შენი ჭირიშე, ნუ დამიშადავ! ყველაფერი
უფლის ნებაა, ვენაცვალე იმის სახელსა.

ი ო ნ ა. ნუ გეშინია! შენი ტატე ცოცხალია და ჩანბროლდა
არის!

პ ა პ უ ნ ა. უჰ, შენ გაგახაროს მამა ზეციერმა, როგორც ეხლა
შე გამახარე!

(პირველ ლეკს დასცხებს)
I ლ ე კ ი. (რტქდასხმული დაბორილება, ვარბის) ვაა... ში-
თანი ვავა-ვავააა...

II ლ ე კ ი. (ხანწლით შეუტეეს იონას) — ებო, დონდუწი (ხან-
ჯალი ეწდა ჩასცეს, მაგრამ ტატე მკლავს ამოუტრიალებს, სარმას
გამოსლებს და ძირს დასცემს. დამფრთხალი II ლეკვი წამოხტება
და ვარბის) — უუ, კოფოიოდლი ვადაა...

ი ო ნ ა. (მიღწეა) ვალა შენა და დარდებოლამ მოიცა ერთი,
შენც დავგებო თავში!

ტ ა ტ ე. (წინ ვალდუღებმა) მამაო, შენი ჭირიშე, დიდი მადლო-
ბა გადარჩენისათვის, მაგრამ მოვეშვათ, შენი კენესაზე, თორემ
ეგენი აქ მარტონი არ იქნებოინა აქვე ბუნავი ექნებათ სადმე...
(ყელისებოდან მოისმის საგანგაშო სტენა) აი, ხომ გესმის!..
გავიკეთო, ჩქარა...
(გარბინა).

კულისებოდან მოისმის მოთქმა-გოდების მსგავსი „ორკვლეა“;
შემდეგ წამომახილება:

— ებუბევი, გავედით, ბიჭებო, ბოლოში გავედით!
— ეი, არ გესმით? დაეყო, ეგრან, დაეყო-მეთქი!

ი ო ნ ა. რაკი ეგრეა, მეტხაც გეტყვი: შე ისიც ვიცი — სად
არის ეხლა და იმასაც გეტყვი — რაც დამხარას.

პ ა პ უ ნ ა. შენ გენაცვალე!

ი ო ნ ა. დამშვიდდი, ძმაო! შე მიტომ მოველ, რომ შეგამზადო
სიხარულისთვის! შენმა ტატემ შემოგოთვალა — აქვე ახლის ვარ
და მალე გემაჯავ!

ტ ა ტ ე. (მუხის გვერდით გამოჩნდება) მამო, აჰა ვარ, მამო!..
პ ა პ უ ნ ა. ტატე! შენო! შენ გენაცვალოს მამაშენი! (გულში

ჩაიკრავს, შემდეგ სიყვარულით შესცქერის) ბიჟო, როგორ დაეპო-
კაცებულხარ.პა? უფრო გალამაზებულხარ, ჩემო ოქროსქორონა ბი-
ქო!

(ტრისი).

ტატე. ნუ, მამი, ნუ! შენ ეს მიიხარი, დედანემი როგორღაა?
ძრანა იარდა?

პაპუნა. ახა, მამო რას იჩამად, შვილი! ბოდმისხანა იგრე ჩა-
მოდნა, როგორც მსუნელი.

ტატე. (ჩუმად) მამი, ის ჩვენი მეზობლის გოგო? ხომ არ გათ-
ხოვილა-პა?

პაპუნა. ე, გოცადა, გოცადა, შვილო, და რომ აღარსად გა-
მორნდი, ვაგიხოვდა. ახა, მამო რას იჩამად.

ტატე. (ამოიხიბუნა) ეეე!

თედო. ბიჟო ტატე, ერთი გვიამბე, შენს ვაჩრდსა, როგორ
მოვიტატეს ამ როგორ დაიხსენ თავი?

ტატე. როგორ მომიტატეს და. — დამე, მძინარეს დამესხენ
თავსა ალუნის პირას... ჰოდა, ტერ ენდერში ამოყვანეს და იქ გა-
ყოფეს...

თედო. ეგ ტალი ენდერი ხადლა, პა?

ტატე. უუ, ძალიან შორს, ძია თედო! დაღესტნის იქით. ურ-
ლარისკანე: ჰოდა, იქ ერთმა ლიპიანმა თაობამ გვიყდა ორასამდე
ტატე: ქაშემგვით ერთხანეთს ვადაგვიპა და უირინო ჩავჯალდა ეს
ჩამოვლდურითი, ფეხმშვეული ხალხი.

პაპუნა. ვაი ჩვენი ბრალი!

ტატე. უირინოდან კი გემით სტამბოლში წავჯავსა და იქ გა-
ყვდა. მე და ათოდღე სხვა ქართველი ბიჭი ერთმა ოსმალო სოფლა-
დარმა გვიყდა და შეკლემგებდა ჩამოგვარდა თავის სავაჭრო ქა-
რავებშია სხვ რომ, ამ შეკლემგებობა-ქარავნობაში ენეიღუნია შე-
მოივარე, სულ გამოპარავს მტერსა თვალი, მაგრამ ვერც ერთხელ
ვერ მოგვხდი საჩუქოსაკენ... ამ ორი კვირის წინ კი ღმერთმა მიბ-
რალა და ახალციხეში ამოყვდი... ჩემს ბედზე ისეთი ადრინა-გან-
ღიანი დამე ჩამოყვა, რომა... ჰოდა, შუაღამე რომ გაღვიდა, ვახს-
ენ ღმერთი და გამოვიპარე...

თედო. უორა, ბიჟო!

პაპუნა. შენი ჰირიმე, შვილო!

ტატე. რის ვაივალახობი საშვილოდის გამოველ, მაგრამ აი აქ-
ვე, ჩვენს წყაროსთანა, ორი ჭუბი გამომიხსენ, მკლავები ამოშო-
რილეს და ისევ იქ ტანჯვის ღვაკი გამოყენებდნენ, რომ ამ ეს ღვთის
კაცი არ მომშვედობდა...

პაპუნა. უე, შენ იდეგვრდებო, წმინდანო კაცო! მიიხარი,
შენი ჰირიმე, ვინა ბრძანდები, რომა შენი სახელი ვილოცო ხოლ-
მე!

თედო. დავით გარეჯის მუუდამნოე იქნები აღმათ...

იონა. არა, ძმობილო, მე ქვაბთახევის მონასტრიდან ვარ.

თედო. ბიჟოს, ეგ ხომ ქართლია! ამ შუაყავთობ რამ გადმო-
გადლო?

იონა. ჩვენს მოძღვარს ვახლი ალავერდობს და იმან გამოი-
ჭვანა საქალმასიდა.

თედო. დალოცვილო, საკალმასოდ კალიობას უნდა მოსუ-
ლოყავი.

პაპუნა. ანდა რთველში რომ მობრძანებულყოყავი...

იონა. არა ძმანო! ჩვენს მონასტერსა პურცი და ღვინოე საპ-
ყოფი მოვადის.

თედო. ახა, მამო რილასთვის დაიარები?

იონა. ფულისთვის, ძმანო! სამრეკლო და საუდრის კარიბე ჩა-
მოგვევრდა და ახალი უნდა ავშენოთ.

თედო. პე! მერტად, ჩვენ რა ფულს გვაგულბე?

იონა. მე თქვენ არცა გთხოვთ!

თედო. ახა მამო ვისა?

იონა. თქვენს ბატონს, შუგაბებუ თათქარძისა! ჩვენს მოძღ-
ვარს კარგად სცნობობა და...

თედო. შენ კი არ იცნობ?

იონა. არა.

თედო. ბედნიერი კაცი ყოფილხარ!

პაპუნა. ეე, მამაო, ამ ჩვენს ბეყუთა ბატონს კიდევ როგორ-

შე გავუძღვდები, მაგრამ ცოლი შევე იგრეთი წურბელა, რომა...
თედო. უუ, ისეთი აქილდა, რომა...
იონა. მინე. — ისეთი რა დავაშავა?

პაპუნა. გაგვატყავა და გაგვავასხიდა. შენი ჰირიმე! მთელა
ეს ჩვენი სამოურავო გაღლიდა და ლაქვეშ ამოიღო და — შტეტი
რავა უნდა დამწავინეს?

სოსია. (უტლესიბდის) ეცი, თქვე მამაძალდები რომ წა-
მომკინიბო მანდ მხარითქოზუდა და მასლათობო, — ე მინა თაი-
სთავად მოიხსენება?

იონა. ეს ვილა?

თედო. ახა ეგ არი — რაც არი და! ჩვენი ქალბატონის
მარჯვენა ხელი, ძაღლი სოსია მოურავი! ეს ერთი კვირა არა ჩან-
და და...

ტატე. ამაი, დედასა ეს კანასი ქოჯავი ისევ აქ არი?

პაპუნა. ახა მამო ხად წავიღოდა მანამ ჩვენი ქალბატონი ანა-
ხანში ცოცხალია, მავს ლოგინდან არ მოშორებეს!

იონა. სადაურია, ვინი ქალია ეგ თქვენი ქალბატონი?

თედო. ეგ არი ვიღოდე — რავა ვეკირდა!

პაპუნა. მამაო, ეს ჩვენი ბატონი რომ დაქვრივდა — თავი-
სა ლეკვა ურადღებმა შემოსირას ქარ-ბელაქინდნა.

სოსია. (შემოხრბის, მათრახს წაუშენს თედოს) უუ, შენი, რომ
გავგვივინა ეგ ტხვირი და გვიკრახბ აქ ორიგითა... ესლავ საქო-
ნელი ამორიქე... ესლავი შებათი გუთინა, თორე... (თედო გაუ-
ბის, სოსია ახლა პაუზას შეუტეეს) შევენ, შევენ. შე ბებერი ქოჯ-
კო!...

ტატე. (წინ გაღვლეღება) შენ ეი, — მამაჩემს არაფერი გაუ-
ბედო, თორემა...

პაპუნა. რას სნადი, შვილი! ამ სიყეთის დროს თავი არ და-
იღუპო! (სოსია) მივიღივარ, მამო, ესლავ შევბაბთო... (ვარბის)

სოსია. (გახატებულ იყრებება) ბიჟო, ტატე! საიდან, ვე-
რან?

ტატე. საიდან და. — თავი დაიხსენ, გამოვიპარე!

სოსია. ოე, ვა კარგი გენისა, ვერან! ახა წამოიდი ქალბატონის
ძალიანად ვაუხარებდა, რომ შენთანა მუშა ბიჭი დაგვრუნებინა!

ტატე. მე... არასდევ არ წამოვილ...

სოსია. რაო, რაო? შენ ამ ჩემი მათრახის გემო ხომ არ და-
გავიწყდა!

ტატე. რე მემუქრები, სოსია, თქვენი ყმა აღარა ვარო! უ
მინდა ჩრდილოდ დაქვრივ, მინდა — მწუხარებ ვავალი!

სოსია. (საველეში ჩაფრინდება) რას მიქარავ! წამოეთორი-
ეთოქი საშუაოზე დაგაუენო!

(მიათრეეს).

იონა. შენ ეი, სოსია ხარ თუ ვილც ოხტრი მავ ბიქს გაუშ-
ვი ხელი!

სოსია. ოჰო, ეს შავი ყორანი აქ საიდან შემოფრენილა?

... იონა. გეუბნები, გაუშვი-მეთოქი, თორემა...

სოსია. თორე, შენსა მზემ, ყურბებზე ხახვი არ დამპარა! ეს
ჩვენი ყმა და...

იონა. ეს ყმა აღარ არი! მუფე ერეკლეს კანონით ტყვეობიდან
ავადხსენილო ყმა ძველ ბატონს უყვე აღარ ეყუთნის!

სოსია. იე, ვერან! ამოტოლვა კაცი ხარ და იმოტელა არ იცი,
რომა ესლავ მუფე ერეკლეს კანონებს არაფრავად აღარ აღდებეს!

(ტატეს) ახა, წამობრძანდი ქალბატონთანა! იქ გიჩვენებ სვირს...

ტატე. (უძალიანდება) ხელი გამოვიცი არ წამოვად-მეთოქი!

იონა. (სოსია) შე ოჯახიორო, ქართველი კაცი ხარ და არა
გრცხვინი, რომ ამ შენს ჩაგრულ მომძებელს მტერს ულად ექ-
ვი?

სოსია. ოჯახიოროცა ხარ და ოჯახეტიანიცა! რომ დავიღა
ხახვა და ლაქლქებ, ვერა ხედავ რა დროა? ესლავ ყველა თავის თავ-
ზედა ფიქრობს! შე ვიყო მამარდა, თორემა ჩემი მოძმებეი თურღ
ნიადარს წაუღია, რაში მეთუთხებინა! (ტატეს) წამო, წამოეთოქი!
თორემა...

(ტატე გამოვიდ, შენი...)

... (კვლავ გამოძილბებს, სოსიას გაუსხლტება და ტაბის დასწე-
დება, მაგრამ სადასა ხანჯვას იძრობს).

სოსია. დაივად ესლავ ეგ ტაბი და გამომე-მეთოქი, თორემა
ისე გამოვწვავ, როგორც ალუნის ლოქოს!

ო რ ა. წმინდაო მარიაჲ შენ მომიმართე ხელი ამ კეთილ საქ-
მეში!

(ხელეცეს აღმართავს დასარტყმელად)

ს ს ს ი ა. (შეგერთალი) ეე, ეე, ვერასი რას შვრებო, ცკო!
ო რ ა. ეხლავ ჩავეე ეგ ხანჯალი, თორემ თავს გაგივხოქვს!
ს ს ს ი ა. მო, კარებ, ძმარ, კარგია... აჰა, ოღონდაც...

(ხანჯალს ჩააგებს).

ო რ ა. აჰა ეხლა კი ისე მოუსერ, რომ უჟან აღარ იხედებოდეს!
ს ს ს ი ა. ჰაი, თქვენი ბუდი, რომ ქალბატონთან მიმეჩქარებო,
თორემ... თუმცა ეხლავ ჩემს ლეე ბიუბებს გამოგისეთო და...

(გარბის)

ტ ა ტ ე. შენ იღვებრბებო, ჩემო მხსნელო და ჩემო ქომაგო!
მამო, მიბრძანე და შენთან ცეცხლსა ჩადგვინო!

ო რ ა. ეგ აღარ მოიხრა! უცდია წვეგნაჩის წმინდა ვალთა თა-
ვის მოძებს გამოესარჩლოს! შენ ეს მისხარია — ეხლა რას ფიქ-
რობ?

ტ ა ტ ე. რა ვიცი! გამოეწვევადობები ჩემს შრომლებსა და წა-
ვსო, გაღვივებებო სადმე...

ო რ ა. მიიწე, საით აპირებ?

ტ ა ტ ე. გადვალ ასე — ეიწალა-მოწოდოსიკაყენ...

ო რ ა. არ გირჩევ, შევილო!

ტ ა ტ ე. რატომ, მამაო? აქ ეს სოსია და ჩვენი ქალბატონი
სულს ამომხდიან...

ო რ ა. ვიცი, შევილო, მაგრამ თუ უცდელი გავიკეთებო ჩვენს
მიწა-წყლადან, ამით ხომ ნატარის შეჯერულბუბო ჩვენს შტებებს
და ორკვამბო? ამას გარდა მაგ სახეში სწავლად იხედ ლეეცება რომ და-
გებებო?

ტ ა ტ ე. მშე მინე ეგა თქვი და! მამო როგორ მივიტყო, რომ აღ რ
ვიცი?

ო რ ა. მე ასე გირჩევ: თუ თათქარბის უშობა აღარ ვსურს,
— სხვა ბატონს ეუშე! კანონი ამის ფუფუნებს გაძღვებს.

ტ ა ტ ე. მამაო, აღარ მიქდა ეს ტიპი უშობა და რა ვქნა
ჰა?

ო რ ა. მაშინ იცო რაა?.. შენ ნიჭიერი ბიჭი ჩანხარ და მე გვიპა-
ტრონებ!

ტ ა ტ ე. როგორ, მამაო?

ო რ ა. როგორ და... ხომ გავიგოვია: „სხადე არ სურის ვაჟა-
ცობარ, მოიხმარე უშეაკობარ!“ მე უცდელს ვებუბო, რომ შენ უკი-
ჩვენს მონასტერს ეუშე და რომ მე და შენ ერთად საკლამბოლო და-
ვარებობი. ასე ვებარებ ბატონი მოკლადებო და მუცე მარტოდ არ ვი-
ვლი ამ შტებობის ჩაბოლიანებულ ჩვენს ქვეყანაში!

ტ ა ტ ე. მამაო, შენი ჭირბიე! თუკი მაგ სიკეთეს მიზან...

ო რ ა. კეთილია! მამო მე ეხლა თქვენს ბატონს ევახლები და
მერე თბილისში უნდა წავიდე. შენც თან წავიყვანე იქ, აწიხისბატის
ენოში, სტინარიაა იქ დავით რქეტორს მივაბარებ და...

ტ ა ტ ე. მამაო, წიგნი რომ არ ვიცი?

ო რ ა. ის გასწავლისი ანდა მისი ძმისწული, მღვდელი ბარო-
ნი. ჰა, შენ რას იტყვი?

ტ ა ტ ე. იბეი, დედანა! მადლობის მეტიც სხვა რაღა მეთქმის მამო
ვიღარე კალმისბის არ დაამოარებ, არ მოგშორდები! შენთან ვივ-
ნად გეგმავებო.

ო რ ა. კეთილი, შევილო, მაგრამ იცოდე: საკლამბოლო წამოს-
ვლის წინდად ღვთისმშობელი გამოგმაცხადე...

ტ ა ტ ე. ვინა, მამაო?

ო რ ა. (მკაცრად) ღვთისმშობელი-მეთქი! — და აი ასე შემობ-
ტარა: შეწუხებულ არს სული ჩემი, ბერო იონა, ოდეს უკურებ
ჩემს წილხედარ ივირას ასე დაეცულს, ხოლო მის შვილებს —
ანგარბობს და მანარობის, ღრმბუცობობის და ავბორცობის კობო-
ში ჩაივლო! მშეებდე წამომყენე კუდილი მწირი და ასე მიბარ-
ძანა: — წარყდე, იონა, მოიარე ქუეყანა შენი და ამხალბედე მოს-
მეთა შენთა, რაჰა თვალები აებოთილ და გონს მოეგონო მოდა,
თუ ჩემთან ივლი, სწორად ამ დიდ საქმეში უნდა დამეხმარო პირ-
ვედ ყოვლისა!

ტ ა ტ ე. მამაო, მიმსახურე როგორც გენებოს, მაგრამა ეს ჩვენი
ხალხი იცო გახლავო წამბარარ და გაქსებულბო...

ო რ ა. ვიცი, შევილო, მაგრამ ნაქლთა მიზილებს და სიცივისიკენ
მოწოდებსას სასწაულებობს მოხდენა ძალუს.

ტ ა ტ ე. ეე, მამაო! დამალა ბოძიდან აღარც ფიცარი გამოვ...
აღარც შეშაო!

ო რ ა. უი, ჩემს თავს ბიჭო, რა ურწმუნო თომა ყოფილხარ!
აი ნახავ — რა კეთილ ნაყოფს გამოიღებს ჩემი მხილება და ქაღა-
გება!

ტ ა ტ ე. ამინ, მამაო! ღმერთთან გიხმინოს! (შორიდან მოისმის
ყვირობა და ყვირი, ტატე შეკრებო) მამაო, დიდი ბოდიში, მაგ-
რამ უნდა გავიციე, თორემ იმ ძაღლი სოსიას იასაულებო აქეო მო-
რბია!

ო რ ა. ნუ გეზიბია ჩემთან წმინდი!

ტ ა ტ ე. არა, მამაო, — მაგათთან ეგ შენი კეტი ვერას გახლ-
ბა! უნდა გავიციე, რომ დღდარბის სახვაც მოგვასწორო.

ო რ ა. ვაწი, ვაწი!

ტ ა ტ ე. მამაო, შენც მოგარდე, თორემ...

ო რ ა. სწორია, შევილო! მერე სად ვახსო?

ტ ა ტ ე. სადა და... აი აქ!... ამაუ მუხანბისა აგერ იმ ბუწყნარ-
შე დავიმბლები და მოვლდებო.

ო რ ა. კეთილი, შევილო! ღმერთი იყოს შენი შემყენე შენი
მწვარელი!

(ცღადან)

ს ს რ ა ტ ი II

თავად მშეგებულ თათქარბის დარბაზი.

მარტინე — ეკლდის სიგრბეში — მამააპური ტახტი; მარტინე
და მარტა სჯამებობს; უჟან ეკლდში — პირმშეკვარტული დიდი
ბუხარია, ტახტზე წევს და ზვირინავს ქულაქაწაბურული რუმბისიღენა
თათქარბი.

ანა-ხანუში. — ნახებრად თათრულ ყაღაზე ჩაყვლილი, ჭერ კი-
დედს მოხდენილი შუახნის დღდაკაცი გროგო თვალებით, — ტახ-
ტის ქვეშ ბუღარბობს, რაღადას მალავს. კარებში გამოჩნდება სო-
სია.

ს ს ს ი ა. (შეგმარბეი აღურბი) ქალბატონს ვახლავარ!
ანა-ხანუში მ. (შეკრებო) ფუი. შუ ოხერო შენა! გული გა-
ნიხტეტი! რამდენქერე გოხარ — ასე ნობარკით ნუ წამომადებე
ზოღმე თვაზე.

ს ს ს ი ა. (ცებერი ღმბილით) აბა, მამო როგორა?

ანა-ხანუში მ. ჭერ ჩახებდე! ან დიხმბურ...

ს ს ს ი ა. ეე, ხანქ, — ბატონა რამ გამოიღვივოს?

ანა-ხანუში მ. ამ ბაიუუს ეხლა ზარბაზანი რომ დუთკალო
უფორან, მიიწე არ გაეუცლიქა.

ს ს ს ი ა. (ხელს მოხვეწს, ჰკიცნის) ვიცი, შენი ჭირბე, ვი-
ცი!

ანა-ხანუში მ. (მოიშორებებს) მოიცა! აქ ვინქე არ შემობი-
დეს!

ს ს ს ი ა. მო, მო, ეგეც მარა ჟო!

(უკანმე ვაიხლბობებს).

ანა-ხანუში მ. შენ ეს მისტრი — როგორ მოიარე? ან რა
ამბებო?

ს ს ს ი ა. ის ოქროები და ის წანდლეო შენს ძმას მშვილობით
ჩავებარე, მაგრამა სხვაფროც კი ძალთან ცული ამბებო...

ანა-ხანუში მ. რა, ძვირობებ?

ს ს ს ი ა. არა, ძვირფასო ხანქმე! ეგ ყველაფერი სულ გავარი-
გე! იგანე აწყარუნაშეული ყაბულს არი! ხუთას მიწარბობსა და ორ
ქიშირბის საკაბე მოგარიბეებს ფეშუასად.

ანა-ხანუში მ. ის ჩემიანებ?

ს ს ს ი ა. ის შენი ღეყებეცე ყაბულს არიან თასა ბაქალღუსა და
ხუთ ოქობს ბეკებს მოგარიბევენ ფეშუასად.

ანა-ხანუში მ. მერე? როდის მომიტანენ? როდის ჩამაბარ-
ებენ?

ს ს ს ი ა. როცა წყალობის სიგლები მზად იქნება შენ სიგელს
უბობებ და ისინი ფულსა და ფეშუაშეებს გიბობებენ... სულ ასე არ
ვჩადი!

ანა-ხანუში მ. მამო ცული ამბავი რაღაა?

ს ს ს ი ა. რუსის ვარა უკე თბილისში შემოსულა. ამაზე თუ-
რამე სასტყობი და ოსმანელი ძალიან ჭავრობენ ორბებს დიდი კა-
რი გამოწოზავნიანო... დაღესტინდანაც შენი ბიძაშვილი ომარ-ხანი
დაპრკლდა...

ანა-ხანუში. ვალაჲ ეს, მართლაც, ცული ამბებია!
სოსია. პოდა, გავიქეთ, ხანუშ, შენს მძახიან გავიქეთ ბე-
ლჯანში, თორბა აქ მალე ისეთი სისხლის ღვართი მოსკდება,
რომა...

ანა-ხანუში. მოიცა! ჭერ ეს საქმეები დამამთავრებენ...
სოსია. ქალი და, მერე რომ გვიან იყო?
ანა-ხანუში. ნუ გვიჩიო, ასე მალე არა მოხდება რა!
სოსია. მამ ხელა მერა ვაყოფო?
ანა-ხანუში. ჩადი ჩვენს მდივანთანა და უბრძანე — ეხლავ
ეს ორი წყალობის სიგელი დამიწმინდოს! თვითონ ქალბატონი ჩა-
მოვა და წაიღებს-თქო...
სოსია. პო, პო, ასე უფრო მალე გავიქეთეს.
ანა-ხანუში. მოიცა... იცოდეთ, ახალად გელი!
სოსია. უმ, შენი სულის ჭირიმე, ხანუშ!

(წაქანება)
ანა-ხანუში. (გორხაზად) მამ, ფრთხილად-მეთქი, გივო ია-
გირი! ვაწყო, გათრე და შორს არსად წაზედო... იქნებ დამპირ-
დო...

სოსია. კეთილი, ხანუშ! მაინც ერთი საქმეა და...
ანა-ხანუში. რა საქმე?
სოსია. ჩვენი პაპუნს ბუკი გამოქცეულა ტყვეობიდან...
ანა-ხანუში. მერე?
სოსია. ამბობს, თქვენი ყმა აღარა ვარო... მეფე ერეკლეს კა-
ნონითაო...

ანა-ხანუში. ეხლავ გათყო და იმ ჩვენს ბნელ ხაროში ჩა-
აგდებინე! ხვალ მე თვითონ ვასწავლი კუყას!
სოსია. მამ არა და...
(გადის)
(ანა-ხანუში ისევ ტახტის ქვეშ ბუღარაობს. შემოდის მართა).
მართა. ქალბატონო!
ანა-ხანუში. (ცვლად შეკრთება) უმ, გაგისდეს გულში! რა
გაღრიტებს, შე ენა ამოსკაღყო.

მართა. კარის ყარაული კითხულობს — ვილაც ბერია მოსული
ბატონთანა და შემოუშვავო?
ანა-ხანუში. ვინ ხებრია? რა უნდაო?
მართა. ამა მამ რა ვიცო! წერილი უნდა ვაახლოვო!
ანა-ხანუში. წერილი? მამ! უხიარო შემოუშვას! (მართა გა-
დის) ნეტავ რა წერილია? მე ხომ არავინ მამბუღებს — მამ? გა-
ვადვირო, თორემ ვაი თუ მერე უჩემოდ წააქითხოს იმავ წერილის
მომტანს!...

(ძალზე აყენჯლარებს თათქარბებს, რომელიც დაფეთებული
წიგნადგება)
თათქარბე. ააა! რა მოხდა, ქალი? თავს დაგვეხსნა ვინ-
მე?

ანა-ხანუში. (თათქარბების გამოქვიძებისთანავე უცებ
შეიკვლილს სახეს, სიკეთის ანგოლოების სათინ და აღურსისან
გამომტყველებას მიიღებს) დავეცხა არა, გადავეცხსა შენ სულ
ვეფრი გელანდება, გენაცვალოს ანა-ხანუში!

თათქარბე. ამა მამ რად გამაღვიძე?
ანა-ხანუში. ქაა, როგორ თუ რაღა დიღის აქეთია გძი-
ნავს! გაობრტეო, თავს შემოაგველს ანა-ხანუში!

თათქარბე. ბიჭის უყვე საიღობაა? ულავი მზად
არის?

ანა-ხანუში. ულავი მზად არის და... ვილაც ბერი მოსუ-
ლა, შენი ნახვა სურს. აბრძანდი, ფხტი მაინც ჩაიცი, თორემ სირ-
ცხელია, გენაცვალოს ანა-ხანუში!

თათქარბე. პო, პო, მართალია, ჩემო ანა-ხანუშ! (ყრთ-
მაჭებთან კაბს გადაიცვამს, ქოშებში ფეხებს წაყოფო, ჩიხუსს წა-
მოაყვებს ხელს) ვინ ბერიაო? რა საქმეუა-მამ?

ანა-ხანუში. რა მოგახსენო, შენი ჭირიმე! ავერ მობრძანდა
და შენ თვითონ ჰკითხე...

იონა. (შემოდის, მდამალა თავს დაუკრავს) მშვილობა სახლსა
ამს და დღეგრძობა თქვენ, ბრწყინვალეო და მხენ ათავადო,
თქვენი ბედნიერი ცოლ-მშვილობა!

თათქარბე. ვეფო, ბრწყინვალეო რომ ვარ, ეგ მეც ვცი, ე
მაგრამ მხნობას რაზედ მატყობ-მამ?

იონა. სხულის სიჭარბაზე და დაწვთა სიღაფეუდად, ჩე-
მო ბატონო!
თათქარბე. ეე, ვეფო, ჩემი მხნობა შენ მაშინ უნდა გე-
ნახა, როცა ეს სამოურავო ჩავიბარე! ვეფი, რამდენი მხნობა და
გარკა დამჭირდა, რომ ეს მოსული და მოფუშული მხნავ დოღლა-
თითა და საბატონობითი ვაშლ ოჯახად იცავო! აი, ეხლავა,
ვეფო, როგორც მოსოვარულე და მრუფივლი მამა, ისე ვაბატონ-
ივლებ თავს ამ ჩვენს სამოურავოსა და სულ იმის ფიქრში ვარ — ეს
ჩემი ხალხი როგორ გავამდიდრო და გავამდინებო-მეთქი.
ანა-ხანუში. თავს შემოგველს ანა-ხანუში, ეგ ყველაფერი
მართალია; მაგრამ ეს საბატონებელი ბერი, ალბათ, ვინმეა მო-
სული...

თათქარბე. პო, პო, დადი ბოდიშო, ვეფო! საქმე მზადდება
ან რაზე გარჩილბარ?
იონა. ბატონო, მე ქვაბობების მონასტრის ბერი იონა ხელაშ-
ვილი განხლავდა და ჩვენი მონასტრის მოძღვრის, თქვენი ყრბობის
მეგობრის დღისთივად ფიცხლადურის წერილი მოგართვით.

(წერილს გადასცემს).
თათქარბე. პოო!
(წერილის წაუთხრებს აბირებს, მაგრამ ანა-ხანუში გამოვლეს)
ანა-ხანუში. უო, მომიკედეს თავი ნამძინარე ბრძანდები
და თვალმე გეტყვინება... მე თვითონ წააკიოხავ... (წერილს წუ-
მად გადაიკითხავს და, კმაყოფილო, უკანვე დაუბრუნებს) ამა, ინე-
ბე, შენი ჭირიმე!

თათქარბე. რაო, რას იწყებო?
ანა-ხანუში. ისეთს არაფერს! დღე მოკითხვას გითვლის და
თანაც გიბოხს ფულით შეგვევიო.
იონა. დაბ, ბატონო, მონასტრის სამრეკლო ჩამოგვეწერა და...
თათქარბე. ვეფო, შეგვეწვიო, ამა მამ არ შეგვეწვიო!
ანა-ხანუში. კაბუ, ჭირიმე, რითია რა შეგვეწვიო? რაც ფული
გეკრინდა, სულ იმ ფართლის მოვაჭრე არ მიეციო?
თათქარბე. რაში, ქალი?

ანა-ხანუში. შენი ვაჟიშვილებს — დათიკისი და ლუარსა-
ბის ბავრდის სასულეებში, გენაცვალოს ანა-ხანუში? აღარ გახ-
სუს?... თუშეცა... პო, პო, შენ ისე ტყბილად გეძინა, რომ გავცი-
ბა ვეფარა გაბაგებო...

თათქარბე. მამ რა კვინა-მამ თავს ხომ არ შევიტყვენ?
ანა-ხანუში. უი კაა, თავის შერცხენა როგორ გეკარებამ!
სოსია ვაფერე ჩვენს ყმებთანა და ხელად მათ მონალთუხს მოგ-
ვირბინებინო!

თათქარბე. ცოტაა!
ანა-ხანუში. ათი იყოს, შენი ჭირიმე! ჩვენ რასა ვკარ-
გავო!

თათქარბე. პო, ეგ კარგაა, მაგრამ... აიკი ფლავი მზად
არისო?

ანა-ხანუში. ეხლავ უბრძანებო და მოგართმევინო, აგრემც
მელად დაგვეცხა შენი ანა-ხანუში!

(გადის).
თათქარბე. (თავიმომწონედ) ვეფო, იცი, როგორ ვუფარ-
ვათი თვალში რომ ჩაუფარედ ეს ამოდენა კაცი, ხელს არ მოს-
ვამს! თუმცა შენ ბერი ხარ და ასეთებისა რა გავგებამ...

იონა. ბატონო, ერთი რამ მინდოდა მეუბნოსა თქვენთვის!
თათქარბე. ბრძანე, ვეფო! მეოთხე რა გინდა?

იონა. ბატონო, რაღა ეს სინდისგარეცხილი სოსია დაგიუყე-
ბიათ თქვენს მორჩავეა?

თათქარბე. ამა, მამ ვინა?
იონა. ვინმე კეთილი, ხალხის შემბრალე ყმა-გლეხი შეგარ-
ჩინავთ და...

თათქარბე. არა, ვეფო! მუჟავა ეგეთი და არ ივარგა, სულ
პირში მებოდა — ყმები ცოდნით არიანო! კინამდამ გამადატაკა
ეს ბრწყინვალე თავად კაცი! (იციანს) ამ ქაშ სოსიას კი ხათრი
და შურბრალდა ფეხებზე კიდალი ცუცხლოთი რომ მოედება ხოლმე ამ
ჩემს ელებს — მერგებდა თუ არ მერგებდა... ხელად დააკურავი-
ნებს ხოლმე ეგ და ჩემი ანა-ხანუში რომ არა მუჟავდის — ეს ჩემი
მეტი ცოცხლად შემუბმდენს!

იონა. ბატონო, სწორედ ამ თქვენს მეუღლეს ძლიან უჩივან
ის თქვენი ყმები...

თათქარიძე ვისა, ვეყო? ჩემს ანა-ხანუმს? ამ უმანკო მტრებს?

იონა. ბატონო, თქვენ მტრადს უწოდებთ და თქვენი ყმები კი...

თათქარიძე. აბა, აბა, ვეყო! დაურეფავთ ნუ გადააბიჯებ, თორემ... შენ იმ წუნკალ ყმებს ხა უარს უღებ! მართა. (შემოხედს, შემოაქვს ფლავი სინთი, მაგიდაზე დადგამს). აი, ბატონო, ცხელ-ცხელი ფლავი! (თახიდან მაილაფსასა და ორ კოვხს გადმოიღებს, მაგიდაზე დააწყოებს). მიირთვიო, ბატონო, მანამ ცხელია...

(გაღიანი)
თათქარიძე. (სინს მიუჯდება) ომპომომომი რა ფლავია, ვეყო, რა ფლავი! ცაცი კპითი ვერ გაძლებს! (ხარხად სკვამს) უკ, ვეყო, სიყვალსაც დაიყვებახა შენც ვინდომება, არა?!) მობრძანდი, აბა, შენც მიირთვი! (მაილაფსაზე გადმოუღებს) იფ, იფ, იფ, იფ! აი ფლავი!

იონა. (ერთ კოვხს ჩაიღებს პირში, დაიხიზღებს და უკანედ დღესდება) ფუი, დაღებურს ღმერთმა!

თათქარიძე. (გამალებით სკვამს) ვეყო, თან ვისაჯბრით... გონება ვაფარჯიშოთ.

იონა. მიბრძანებ — რაზე დღე და...

თათქარიძე. რაზე დღე. გვაუბო თუ არა ქართველებს ისეთი სწავლული ცაცები, რომა იმათი თავი დღესაც გეცახებლებოდეს, მა?

იონა. ბატონო, რამდენიც გნებავთ...

თათქარიძე. მაგალითად?

იონა. თუნდც არსენ ივალთოელი, დიდი ღვთისმეტყველი და ფიზიკოსი, ანატომიკოსი და ალღერიოთა შემოხიზველი...

თათქარიძე. კიდევა? (სკვამს).

იონა. კიდევ ფერებ მცირე, დიალექტიკოსი და დიდი სილოგოსოსი!

თათქარიძე. მში უფრო შენსა კიდევა? (სკვამს).

იონა. კიდევ იოანე ქიმიშიელი, ზედწოდებით პეტრიწი, — დიდი ღვთისმეტყველი და ფილოსოფოსი...

თათქარიძე. ყორაღ, ვეყო! საიდან იცი შენ ამდენი რამ?

იონა. თბი სემინარია დამბთავრებინებს ბატონებმა! მუფე ერეკლემ — თბილისისა და მუფე გიორგიმ — თბილისისა!

თათქარიძე. ბრავოკა, ვეყო, შენს განსწავლულობასა, მაგ. რამ... ეს ფლავი რატომ არ შეგიპაზია — მა? აა, გამოტედი, გეცოტავა, ხომ?

იონა. არა, ბატონო!

თათქარიძე. აბა მაშე ამის შემკბას რა უნდოდა? გეუყინა, ალბათ, რა ცოტა გამოიშეთათ!

იონა. სიმართლე გითხრაო, ერთი ლუკმა დავიგეგმოვ და მისხა სიმძალედ ყელი ჩამხახა, ხოლო სუნჩა კი ყნოსავა შემოკითრო!

თათქარიძე. ვეყო, ალბათ მძალედ და მურალა გეგობი უყვებს, მა?

იონა. დიახ, ბატონო, ასე გამოდის!

თათქარიძე. ვეყო და, რატომ მეც არ მოთხარი; მაშინ არც მე შეყვამდი!

იონა. ბატონო, აბა რა ვიცოდი თუ გეგობი და სუნის შეცნობა არა გეცნოდათ!

ანა-ხანუმი. (შემოგვგანმანდე!) ბაღალა რა კარგია, რომ ფლავი მიგირებოდა და უკვე თავისუფალი ბრძანდებო. (გასახხის) მართა! გოგო მართა! ამოდი, ეს ქურტყელი წაიღე!

თათქარიძე. მე კი მივირთვი, მაგრამ ამ ცაცთან კი ახ. კარად შეერცხეთ!

ანა-ხანუმი. რათა კაა? შესარცხვენი რა გვაქვს?

თათქარიძე. ისა, რომ ფლავი მძალედ ერბოთი ყოფილა შენელებოდა!

თათქარიძე. მში ვიოთმ არ ემსი! შე მუდრეგო შენა ფლავიკოსების დამძალებული ერთო გეცნა!

მართა. იი, თვირონ ქალბატონმა მიბრძანა და... ანა-ხანუმი. რაოო? აი, შარი თუ გნებავთ, სწორედ ეს არის!

რა გიბრძანებ, შე დასამწიფებლო, რა?

მართა. რა და, — რაც დამძალებული ერთბა, სულ ბატონის ფლავიზე გასახხეო! მაინც ვერაფერს გაიგებო...

(აბტრბეული ვადის). ანა-ხანუმი. უმი, ტუთული, გენაცვათ, ცოცხალი ტუთული აბა მე მაგას ვუბრძანებელი!

თათქარიძე. (იხას!) აი, ვეყო, რა წუნწუნელი არიან ეს ჩვენი ყმები! გული გაუსკდებ — არ გატყვირონ და ხელად ქალბატონს გადაარჩინო!

იონა. ბატონო, იქნებ არც თუ... ანა-ხანუმი. უი, დამიღებ თვალი! აბა მაშე მე ვეტყვივარ?

(ეთით ტრისა). თათქარიძე. (მოუხევეა, ამწოდებს) კარგი რაა, რა გბტირებს! პირველად ხომ არა ტუვის და... შენ ეს მოთხარი, სოსიამ სირიდა ფულე!

ანა-ხანუმი. ჭერ არ მოუტანია, მაგრამ მალე მოიტანს! იქამდის კია ამ გამორტყებულ გულზე ერთი რამ უნდა შემხიარული!

თათქარიძე. ოღონდ შენ დამწიფდი და, რაც გინდა მხოვე.

ანა-ხანუმი. (შეიღმის ყიბიდან ქალადებს ამოიღებს და წეს დაუწყოებს, ბუნების თავიდან სამწუნესა და კალსას ჩამოიღებს) აი ამ წყალობის ორ სიველზე ხელი მიმწიწრე, ბეკედი დამიკარ და ჩემს სიცოცხლემე მებს აღარაფერსა გიხოვ.

თათქარიძე. რა წაულობის სიველებო?

ანა-ხანუმი. აი ამით ივანე აწკარუნაშვილის სამეფო გადახადების ამრეთვის თანამდებობა უნდა ვუბოძოთ, გენაცვალოს ანა-ხანუმი!

თათქარიძე. ქალო, ნო არა გავიდი! სავაფო გადახადების ამრეთვად მე პეტერ წკარეკაშვილი გაემწეო!

ანა-ხანუმი. მოდა, როგორც გამწუნე, ისევე გადაამწუნე! მაგას რა უნდა! ძალა შენს ხელშია და...

თათქარიძე. ეე, ეგრე უმწიწოდ ვის გაუგონია!

ანა-ხანუმი. საქმეს ის გახლავთ, რომ უკვლა უჩივის — ფარულად მპარავია!

თათქარიძე. ეგ მეც ვიცი, მაგრამ ეგ შენი ივანე აწკარუნაშვილი რომ ცხალად მპარავ ბრძანდება?

იონა. მართალა ბრძანებთ, ბატონო! მეც სწორედ ეგრე ვიცნობ ის ცაცხა.

ანა-ხანუმი. (გროზოდ შეუბღერეს, ჩემად) ბერო, ვინც არას გითხახს, ნუ ერბობი! (თათქარიძეს, ანეგლობს სახით) უი, რას ბრძანებ, ჩემო კაპუ! ის ცაცი პატონების განსახიერება! მა, ნუ გეყვარს ხოლმე ჩემი წვალება! მოაწიწე, ჭირამ, ხელი, აგრემე მტლად დავედება შენი მოსყვარულე ანა-ხანუმი!

(კალსა თითებში ჩაუღებს, მელანში ჩააწობინებს და ქალადზე დღელებს).

თათქარიძე. (ხარხარებს) ვეყო, მხედვ, რა მოლაა? — ამ წყალობა იხე შემაყვარა თავი, რომ უარს ვეღარაფერზე ვუბრებო! (ხელს აწერს, ბეკედს დაწყოებს, ანა-ხანუმე სიველს ყიბით იკრავს და მეორე სიველზე დღელებს კალსა). ეს რადა?

ანა-ხანუმი. დიდი არაფერი! ისეც წაულობს წიგნია, გენაცველოს ანა-ხანუმი! ჩემიანეთი ჩამოასახლდ ჩვენს მამულში და...

თათქარიძე. რაო? უცხო თესლი ჩამოასახლდ და ისიც ჩემს დღეობიხახებ?

ანა-ხანუმი. იმ, განა ბევრნი არიან, სულ ასიოდე ოჯახია, თავს შემოგვეგლოს შენი ანა-ხანუმი!

(ფლავრესებს).

თათქარიძე. მერე და, სად დასახლდ, შე აღქაქო შენა?

ანა-ხანუმი. სადა და, ალბანის პირას რომ დამაჩია ადგილებია ომ, უნდა გენახა, როგორ გლოცავდნენ და გადიდებდნენ, გენაცვალოს ანა-ხანუმი!

თათქარიძე. ქალო, იმ ნასულ მწუნეს ჩემი ყმები მეხევენ-ბოდნენ და... კაი ფულსა და ფეშკაშხასაც მიირებოდნენ.

ანა-ხანუმი. უი, დამიღდეს თვალი! ასეთ ბრწინეალო თა-

ვადს არ გვადარებთ ფულზე ლაპარაკი
(ხელს წყურავს კლამაზე).
თათქარიძე, ცელვა იცინია) ვეყო, მხედვავ, ახლა საიდან
მომახი ამ ენამაჟა ანაწი?
(ხელი უნდა მოაწეროს, მაგრამ იონა შეაჩერებდა).
იონა. ბატონო, ნუ იზამთ მკვას!
თათქარიძე. ბიჭოს, რატომ, ვეყო? ვითომ ამით რა და-
შავდება?

იონა. ბატონო, ის დაშავდება, რომ დროთა განმავლობაში ეს
ახილდე იწახი იბარტყვები და ააბიხილდე გადაიქცევა...
თათქარიძე. აა, სისულელა!
(ხელს აწერს, ბუქვს დასკრავს).

იონა. (აეწითა) დიდი ბოლოში კანდიერებისათვის, თავადო, მაგ,
რამ არ შემოიძლია არ ვაბიხილ ეს თქვენი უანდური ბორბიტები?
თათქარიძე. ვეყო, შენ ენა დამოკლდე, თორემ... რა ბო-
რბიტებზე შეჩინებები?

იონა. ბატონო, ბორბიტება, რაოცა ნამდილად იცით, რომ კა-
ცი უკრდი და მარაგია და მანც რომეო გადასახადების აკრეფას
ანდობთ ბორბიტ უანდურება, როცა ისედაც ჩვენს შეკარვებულ
ხალხს ფეხბუქვენიდა საარსებო ნივთადგას ავლით! სირცხვილი
თქვენ, რომ ასე ბრმა-ყურად მინდობიხართ ამ მატყუარა, ცბიერ
დედაყავს!

ანა-ხანუში. ვალდა, ამას კი ვერ ვეღარ მოვითმენ
(იონასაც ვაიწყეს).
თათქარიძე. (ფეხებზე) ვერ უფურცელი ამ ვირს ვის უზე-
დავ ასეთ შეფარცხუფას, შე მუტრუყო შენა! ამ ჩიბუხის ტარით
უანვე ჩაგრბი მაგ აყვია სიტყვებს...
(ჩიბუხს წაუშენს თავში).

ანა-ხანუში. კიდეც! დაცხობთ ამ მეტიარას!
(მამას დასწვდება და გამეტყუებს შემოკრავს საჯლომზე იონას,
რომელიც თავის ქუჩულის ასალებად იყო დახრილი).
იონა. (გამწარბებული). მამ შენ, ხომ? კეთილი და პატროსა-

ნი!
(ყაყარეს უთავაგებს ანა-ხანუს, რომელიც გაფთხორებული
კიცილი მიფარგინდება იონას. ბრძოლის სცენა, რომლის დროსაც
თათქარიძე და ანა-ხანუში უტყვენ იონას ჩიბუხითა და მშობი, ხო-
ლო იონა ვაყარწით ივრებობს მათ და ის-ის არის კარბები უნდა
გაყარწს, მაგრამ შემოსულ სოსოს შეჩერებდა).
სოსია. ეე, მოიცა, ვერას ეს რა ამბავია?

თათქარიძე. ბიჭო სოსი ეხლავ ეწოში ჩაითრიც ეს ვუბა-
ტონი, მაგარა ვაუთხოვ ის გაუშვი გაიგონ?
სოსია. (იცნო იონა) აა, ეს შენა ბრძანდება, ვერან? (თათქა-
რიძეს) კეთილი, ბატონო! ისე ვაუტყვავ; რომა სულ ვაი დედა
ვაქახებინო! აბა, წამობრძანდი! (იონას კარბისავე ეწევა, მაგრამ
იონა ძლიერად გაიბრძოლებს, სოსია ანა-ხანუშე მიხატებებს, სო-
სია და ანა-ხანუში თათქარიძეს დაეჭავებენ და სამივენი ბუხარში
შეიკედებინან. იონა ვარბის).
სოსია. უჰ, შენი, ვერას ეს რა ბავაო ვეი!

(ანა-ხანუს წამოაყენებს).
თათქარიძე. ვაიბე, მიშველით! ჩემო ანა-ხანუშ, მომხედ, და-
ქალო, მგონი სტამაქში ჩაწყდა რაღაცა...
ანა-ხანუში. (ზიხლით) თვალა შენც გამოგსცდეს და მაგ შენს
ლორ სტომასქაც! (სოსია, ჩუქმდე) ეხლავ ბიჭები დაადვენე...
სოსია. ეხლავ ვუბრძანებ!

ანა-ხანუში. მოიცა შენ კი ეხლავ ცხენები შეკაზე... მართ-
ლად და აქ ჯარა დავგედგომებო!
სოსია. (გახანბებული) ეხლავ, ვერას ეხლავ ეყვალავრს
გავამაზებ... (ვარბის ყვირილით) ეტეი, ვაშაო! ეტეი, ოსმან! დაი-
პირეთ! არ გაუშვათ ეგ მამაძალი!

(უკლიებში ფარავი და ძაღლები ვეფა. სინათლე ჰქრება,
ფარდა უშვება. განათლება ავანსცენა, სადაც ტატე იონას ელოდებ-
და. შემოღობის დაფეთებული იონა).
ტატე. მამაო!

იონა. შენ უკვავ აქა ხარ, შეილო?
ტატე. დაბ, მამაო! აი, დედაჩემმა ცოტა საგალოც ვანი-
მატა. ეს ჩემი შარავლ-ხალათი სახელდახტელო მიმიკრ-მომი-
კრია!

იონა. მშ! კარგი უქნია!
(დაფეთებული ეკლსებისავე იხედება)
წყურუბო!

ტატე. რა, მამაო, იქ ხომ არაფერი შეგამთხვებს-მა?
იონა. მშ! მშ! მშ! ბრძანდება თქვენი ბატონი და მოურავი?
ტატე. დაბ, მამაო! რა, არ მოგეწონა?
იონა. ბიჭო, სიტყვა მოურავი ხალხის მომუდელსა და მურ-
ვეს ნიშნავს! მაგან როგორ უნდა მოურავოს ხალხს, როცა თვითონ
ყოფილა მოსაუდელი და უფრო მეტად კი თვით ხალხის მიერ ჩა-
სჯილი და შესაჩვენებელი!

ტატე. ეე, ხალხს ვინ რა ჰკითხავს! თუმცა, მამაო, ეს ანა-
ფორა ვინ შემოკანია მა? ბიჭოს, ლეკაზედც სისხლი ჩამოვდის! რა,
იმ ძაღლმა სოსამ ხომ არა გეგმა?
იონა. არა, ცნა ვეღარ მოსწონს! იმ ვაფორილმა ნიღარაა და
იმიხს კანა ციხედ დამჭორებს ცოცა...
ტატე. მშ, კაი ცოტაა მანც, რისთვის, მამაო?

იონა. სიმაართის თქმისათვის! მითი ბოლიწი საქმეების მხილე-
ბისათვის!
ტატე. ეე, მამაო: — იმართო სიმაართის მოქმელსაო ბატონი
სკრად ევლასაო! კიდევ იმართო გაუფუცხიარო!

იონა. მერე რა? დავაგეწვდა იესოს მცენდა: „ნეტარ არიან
დედუნელი და... განცუბილი სიმაართისათვის, რამეთუ მათი არს
სასუფუველი ცისა!“ — წყადელი, შვილო, რაც შეიძლება მალე გან-
ვშორდეთ ამ ბარბაროსებებს!

ტატე. მშ, მო, მამაო, თორემ იმ ძაღლი სოსას ლეკი ბიჭები
ჩვენც მობრძან...
(საქარაოდ გადინა).

მ ო მ ა მ ე ლ ე ბ ა II

ს უ რ ა ტ ი I I I

თბილისი. დავით რეკტორისა და მისი მძინწულის მღვდელ მა-
რინ ალექსიშვილის ბინა ანწისხალის ტაძრის ეკოში.

სცენა — საკმაოდ ფართო ოთახი ორი კართი: ერთი — ეწოში
გასახდელი, მერე — დავით რეკტორის ოთახში შესახდელი.
ეკლის სიგრძე — ტრადიციული ქართული ტახტი, — თვით
კედლები კი — სალონი.

ტახტის წინ — მაგიდა, რომელსაც უზის მღვდელი მარინ ალ-
ქსიშვილი, შუახნის დამაზი კაცი, და წიგნს კითხულობს შანდალმა
ჩადგმული ორი საწილის შუქვე.

ოთახის კუთხეში — ხატები, ხატების წინ — მფუტავი კანდე-
ლი. უკვე აღმდებს. გარედან მოისმის ქათმების დაფეთებული კრი-
ახი და მარამის გაწმამებულები ლაპარაკი.

მ ა რ ი ა მ ი. (შემობრბის) კაცო, მარინ, რომ დამჭარარს და
ჩახჩინებ მაგ წიგნს, ერთი ვეღარ გამოშვებდი ქალს?

მ ა რ ი ა მ ი. რა მონდა, მარამ, რისთვის უნდა გამოშვებინა?
მ ა რ ი ა მ ი. ეე, იმოდენს რომ ვკანასობდი, არ გესმოდა?
მ ა რ ი ა მ ი. რა ვკანასებდა, ჩემი მამაო?

მ ა რ ი ა მ ი. როგორ თუ რა? მობრძანდა, ბატონო, იმ ჩვენი
ქათლიკობის სახლოუბუცები და თავის სარყო აოითთავა სწო-
რედ ბიძაშენის ის ნასულე დედალა წაუკვანა?

მ ა რ ი ა მ ი. უჰ, ეე რა მოთხარო! შე კაი ქალო, რაღა ის გაატა-
ნე? ჩვენი ქათმებიდან მიაოხრებდი...!

მ ა რ ი ა მ ი. მშ! მოხარბებული ახირდა. — ვინდა თუ არა, მე
თვითონ უნდა ავარჩიო, თორემ ამწინაზედაც ჭირიანი ქათამი
შემომარაგოთ!

მ ა რ ი ა მ ი. მვე უფურებ იმ წყუქსა!
მ ა რ ი ა მ ი. მოდა, შევარდა საქათმეშია, სწორედ ბიძაშენის
დედალს დასტავა ხელი და გავარდა...
მ ა რ ი ა მ ი. დავუბუღაროთ და ეე არი ბიძაჩემი შეგეკვამს მაგის
ფულისათვის!

მ ა რ ი ა მ ი. მშ! ქაა! ისედაც სულ შარზეა! სულ მტუქსას და
მიყვირს!

მ ა რ ი ა მ ი. ეეჰ, მარტო შენ ხომ არა ხარ მაგ დღეში მეც ხომ

საბოლოოდ ამითავლუნია მაგრამ იქნებ გვიბარალოს ღმერთმა და ხვალდოდ არ მოვიბოხოს! ხვალ კი მსგავს ქათამს უფუდი საზავი-ეროდ...

(კარგებზე კაენქ).

მ არ ი ა მ ი. ქა, ნახე თუ ისევ ის არ იყოს! (კარს გააღებს, გაიხედს) — უო, ჩვენი იონა ბერიო, პაროს... დიხა, შინ გახლავო! მიზარდა... სახშუო შემობრძანდა... (შემოიღინა იონა და ტატე).
იონა. მწვილობა თქვენდა, მეგობრებო, და მწვილობა სახლსა ამაში!

მ არ ო ნ. (გახარებული) და სულსა შენისა თანა, ჩემო მძაო მეგობრო! საიდან, კაცო, რომელმა ქარმა შემოგავოდ?

იონა. მე და ეს ჩვენი მომადინა ესე საყალბავოდ დავიარე-ბით და აი ელმა პირდაპირი კახეთიდან მოვიდვართ... სიძარბოდ გი-თხრა, შენი მწუწუნება არ მიწოდდა, მაგრამ გზაში ანაფორა შემე-გებნა და ადუროდ უნდა ხელი გამომართო... ნახბარი ანაფორა გე-გნება რაზე და ან მარტყე, ან მათხოვე, თორემ ამაღად ბინად ჩენს ნათესავ კაცთან ვარ მისასულელი და ასე მისვლა, ცოტა არ იყოს, შეთავალებდა!

მ არ ო ნ. მძაო იონა, ჩემს მარიას გვეყციები, — აი ამ ერთი ანაფორის მეტი შენ სხვა არაფერი მახადია, თორემ, ხომ იცი, რომ შენთვის სულსავ არ დავიშურებ.
იონა. აჰ! მამ დიდი ბოდიში, მეგობრებო, კარგად ბრძანდებოდეთ...

(გასასულად გაიწეოს).

მ არ ი ა მ ი. უო ქაა, როგორ ეკადრება იქნასშუ შემოხველ და ასე უპატივისცემლოდ როგორ გაგინებვთ!

მ არ ო ნ. მართლაც და შე დალიცყოლო, დაბრძანდი, ცოცა ხანს ვისაუბროთ და ამასობაში ბიძამეცელ გამოვა აღბათ და იმასა სთხოვე... ხუთი ახალი. ახალი ანაფორა უდევს და არცა ხბაროს...

მ არ ი ა მ ი. აჰ, ჰო, მძაო იონაქ უო, სანამ თქვენ იმასხებო, ისეთ ვახშამს მოგიწმადებთ, რომა... (ტატე) უმწვილო, დედაშვი-ლობასა, ერთი-ორი გზხა წყალო ამომირებინენ, შენს გავრდა-გახა-რებასა მერე შენვეც გამოიქერი და...

ტ ა ტ ე. ეხლავა, დედი!

(გადის მარიაშთან ერთად).

მ არ ო ნ. შე კაი კაცო, რომ მიზიზხარ, ახალი ამბების გაგება მინც არ ვინდა?

იონა. რა ამბების?

მ არ ო ნ. ოო, მძაო, აქ დიდი ამბებია, ძალიან დიდი! ჩვენი ერის მატინაშუ ახალი ფურცელი გადისოშა!

იონა. მინც?

მ არ ო ნ. ამ სამი კვირის წინ თბილისში რუსების ჭარი შემო-ვიდა დიდი ზარზევითა და ბუჩქითა! ამ ერთი კვირის წინ რუსთ ხელშეწყობის საგანგებო ელჩი ეახლა ჩვენს გიორგი მეფეს და უამ-რავი ძვირფასი სასურებები მიართვა! ხვალ დიდილით კი გიორგი მე-ფემ სიონში უნდა ფიცი დადოს რუსთ ხელშეწყობის ერთგულებაზე-და!

იონა. ბიჭოს, მამ კარგ ხარ ჩამოხვლევარი!

მ არ ო ნ. რა თქმა უნდა! ერთად შევიდეთ! ხვალ მიადარებები გამოძიარე, რომ ტაძარში შესვლა მოვასწროთ.

იონა. ჰო, ჰო, თორემ ზოგა ხალხი მოაწუდება.

(უდებ დავით რექტორის თათხიდან მომისის კოხთი ცემის სმ და კატის გამწარებული ჩხაივლი).

დავით რექტორი. (კულისმოდინ) მა, კიდევ იხამ? აჰ. მისასუბე კიდევ იხამ-მეუბი, შე შეჩვენებულმო!

იონა. კაცო, მარონ, ეს რა ამბებია?

მ არ ო ნ. რა მოგახსენის ეს კია, რომ ამ ბოლო ხანებში სას-ტრკად გაავრცედა და თითქოს გამოთავუნდა კიდევ... (ფრთხილად შეიშურება კარებში და კვლავ მიხურავს). აჰ, მათის საყვარლო კატისათვის უღებში შეუწყავს ხაზერი და ჭოხითი უკეთავს...

იონა. რას მუხუნებში მოწაფეობის დროს ჩვენ უკავით ასეთ უფაშში და ახლა ეს საბრალო კატა დაუმოწაფებია?

მ არ ო ნ. ახა ერთი შეიდი და მკითხე.

იონა. შენ შეიდი, შენ უფრო მძისწული არა ხარი!

მ არ ო ნ. მე და მარიაშს აჯიყარაძა იოანეში შესვლა წიგნე-ბი და ქალღებე მჯარკება!

იონა. კარგი, მე შევალ! კატა ცოდა... (კარებს შეიღებს, მო-

წიწებთ) სადამო მწვილობისა, ყოვლად სამღვდელიო მამაო რექ-ტორი! კურთხევა მიიღეთ, უფალო! (შესვლას აბრძობს, მაგრამ მისივე-ტრის ჩხაივლი შეწვდება და კარებში გაბიზნება დავით რექტორს — გამელტებულე, კლარა წვერ-ულვაშგაბურძენელი ჩინა მოხუცი მეცერი და ბრახიანი თვალბები).

დავით რექტორი. გაკურთხოს უფალო! (პირველს გადა-სწვრას, ხელს სამიხვევლად მიამჩენებს) მაგრამ რომელი ხარ, რომ შევარა გცნობ?

იონა. მე თვენი აღზრდილი გახლავართ, მამაო რექტორი იონა ხელაშელო... ადარ გახსნავართ?

დავით რექტორი. აა, როგორ არა, შეილიო ძალიანაც კარ-გად მასხოვხარ, ვინადად სწავლავი მუდამ წარჩინებული იყავი, მაგრამ... ჩემს დაუთხოვლად კარს შემოღობა როგორ გაბედე — მა?

იონა. დიდი ბოდიში, მამაო რექტორი, მაგრამ მსურდა გამე-გრა, რა დააშავა იმ საბრალო კატამ, რომ ისე უწყალოდ სცემდით, — ანდა რას ასწავლიდით...

დავით რექტორი. თვევი მომპარა იმ საძაგელმა საყ-ვლიტგულად შენაშულიო შოდა, იმისათვის ვცემდი, რომ ქურდობა მოვაშლევინო!

იონა. მამაო რექტორო, თქვენ აღბათ მშვიერს ამყოფებთ იმ საცოდავს და ამტომ შეგებამდით იმ თვევს...

დავით რექტორი. აა თქმა უნდა, მშვიერს ვამყოფებ! ახა მამო როგორ? მისი ვალითა თავი ინდაროს და იმით ირჩინოს თა-კით! თუშეცა ახა ეს რა სალაპარაკოა! შენ ეს მითხარი, რაც ამ ჩვენს სემინარიაში სიხარნე გასწავლებ, ხომ არ გამოიგებებტყა თავიდანა?

იონა. არა, მამაო!

დავით რექტორი. ახა მამო მითხარი — რას ნიშნავს პატ-რიაჩი?

იონა. პატრიარხი არს სიტყვა ებრაული და ნიშნავს მამათა-ვარასა...

დავით რექტორი. სწორია ეგზარხოსი?

იონა. ეგზარხოსი, ანუ ეგსარხ, არს სიტყვა ბერძნული და ნიშ-ნავს პატრიარხის მოადგილას.

დავით რექტორი. უოჩა! ახა თუ გახსოვს. — რა სას-წავლო წიგნები შეგვიდგინა კათალიკოსმა ანტონ პირველმა?

იონა. „კატეხიზისი“, „დღვისიმეტყველება“, „ეპიტოლიონია“, „ლრაბატკია“.

დავით რექტორი. და რა სასწავლო წიგნი გვითარგნა მანვე?

იონა. ბაუმეისტერის „მეტაფიზიკა“, „ლოლიკა“, და „ეთი-კა“... სიონრ ჭულელის „ედილოტიკა“, ვოლფის „ფიზიკა“...

დავით რექტორი. უოჩა, უოჩა, ჩემო იონა! კარგი მო-წაფე მასწავლებლის სიხარულია! ახა ჩემს მძისწულს კი უყვე უყველავფერი გამოიბურტყა...

მ არ ო ნ. ბიძაჩემო, ყოველივს მე ნუ წამოჩკრავთ ხოლენ-ხელს!

დავით რექტორი. რა? ტუთილს ვამბობ? ახა მამო ლით-ხარ — რა არს ფიზიკა?

მ არ ო ნ. ფიზიკა... ფიზიკა არს სწავლა...

დავით რექტორი. აჰ, არ იცი! (იონას) შენ?

იონა. ფიზიკა არს სწავლა, რომელც ცხადგვეყოფს ხუნ-ბითთა გამოცხადებათა და გასწავლოს მცნობილობას თვისებთა ბუნ-ეულთასა!

დავით რექტორი. (პარონ, ნიშნის მოგებით) აი ახას უყველავფერი ზეპირად ახსოვს და, მამასადავმ, მასზე დახარბული ჩე-მი შრომატ წყალობი გადაუბილი არ არის! შენ კი...

მ არ ო ნ. ბატონო, ყველას ასეთი შესანიშნავი მეხისებება ხომ არ ექნება?

დავით რექტორი. მოკლედ, შენ დღეს ისე გამახარე, ჩემო უსაყვარლესო ნიწოწავარო, რომ საგანგებოდ უნდა გაგიმისინილ-დე! მარიაში! კალო მარიაში!

მ არ ი ა მ ი. (შემოიღოს) რას მიზარებთ, მამაო?

დავით რექტორი. ის ჩემი ნასუკი დედალი დეალო, ასო-ასო დსუქერი და ხახვში ჩახბობე...

მარიამი. მამო, რა საჭიროა... მე უკვე გავაშავე ვახშა-
ნი...
და ვით რეკტორი. ქალო, ნუ მეზრძვი ვთქვი და — გ თავ-
და! თუ გუზარდა, მე თვითონ დავკლავ...
(გასასვლელად გაიწეეს).
მარიონ. (წინ გადაუღებდა) ბიძაჩემო, ტუთულად გაირჩები, ის
შენი ქათამი...

და ვით რეკტორი. (მისხანდ და იტყუვლად) რა? დი-
კარგა? მოიპაბე? კირმა გათანაგ? თუ შემოგექვამათ, თქვე უსინდი-
სიგინი?
მარიონი. არა, მამაო! მაგს როგორ ვიკადრებდიო.

მარიონ. ბიძაჩემო, ის შენი ქათამი სახლთუხუცესს წაუყვანია
თავის ათის თავშია...
და ვით რეკტორი. როგორ თუ წაუყვანია? თქვენ თუ
პატიოსანი ხალხი ხართ, რაღა ჩემი ქათამი გაატანეთ — ჰა?
მარიონი. კი არ გავაჩვენებ, ძალით წაუყვანა ბევრი ვახუ-
წე, ბევრი ვახუწებო, მაგრამ რომ არ გააჩინოს!
(გაღის).

და ვით რეკტორი. ქალო, ნუ მეზრძვი-მეითი! (იონას) მამ
თუ ეგ მაინც სული არ არი, რატომ არ აღმიძახა — ჰა? მე ვუჩვენე-
დი სიერს იმ სულწაწმედობას

იონა. მამაო რეკტორო, ერთი ქათმისათვის არა ღირს ასე
გულს გახუტქა! ეკონი თი გრება და წაუყვანია!

და ვით რეკტორი. ბიჭო და, რაღა ჩემი საყვარელი ქათამი
წაუყვანა-ჰა? მინდობა შენთვის პატივი მეცა...

იონა. მაგაზედ ნუ წწუხი შე პურსა და უველსად დაჯერდე-
ბი, ოღონდ ამთავ მიუტევეთ ეს უნებური შეცოდება და იმ სახლ-
თუხუცესსაც, რამეთუ არ უწყედა რასა კქმად!

და ვით რეკტორი. შენ გვი ხომ არა ხარ, ბერო? უფალმა
ღმერთმა ერთი ვაჟის შექმისათვის აღმად და ევა სამოთხიდან გან-
დენდა და იმ ციფთა სახლთუხუცესმა ჩემი ნახუკი დედალი ჩაახრა-
მუნის და მე ეს დავითმინო? არასოდეს! მაყალის ერთი უკლმა
ამოვადენი (თავის თთხში აბიბებს შესვლას, მაგრამ მარიონ იონას
თვალში ანათრახუ ანთმებს და იონად დავით რეკტორს წინ
გადაუღებდა).

იონა. მამაო რეკტორი! დიდი ბოდიში, რომ შეგაჩერეთ, მაგ-
რამ...

და ვით რეკტორი. მაგრამ რა?
იონა. თქვენ ხომ იმ ქათმით ჩემი პატივისცემა ვენებათ?

და ვით რეკტორი. დიხ, მენება, მაგრამ ხომ ჰხედავ —
არ გამოვრე!

იონა. ჰოდა, რადგან ასე არ გამოვიდა, იქნება სხვა წყალობა
მოილოთ ჩემზე...

და ვით რეკტორი. რა წყალობა?
იონა. თქვენთვის უფმარი ერთი ანაფორა რომ მარჯულო, თქვენს
წყალობას სიყვალთვად არ დავიწყებდი თორემ ამ ამ ძველი და
აწ უკვე დახუებული ანაფორის მეტი სხვა არაფერი მამადა!

და ვით რეკტორი. რას მნახავ, ბერო! მე თუ უველსა თი-
თო ანაფორა ვაძლევ, რე რაღა დამჩრჩნება?
მარიონ. ბიძაჩემო! ქრისტე გავსწავლის: „უკეთო გქონდეთ
არი სამოსელი, მიეცით ერთი გლახათაო!“

და ვით რეკტორი. მქმ! ეგ მართალია, მაგრამ... (იონას
ანაფორას სინჯავს) ეს ანაფორა არც თუ ისე გალაზულია! სხები-
სა მე უარესებოდ მინახავს...

იონა. კეთილო, მამაო რეკტორო! რახან არ გემტებთათ, კი-
დედ და კიდედ ბოდიში, რომ დაგაკოცეთ...

და ვით რეკტორი. მოიცა, ბიჭო! ასე გულთადად შემომე-
ხვეწე და სულ მთლად ხელცარიელი როგორ გაგიშვას...

იონა. ვადღერქმელთ მამაზეციერმა!
მარიონ. (უფრში, იონას) ჰა, როგორც იქნა უყავს კაკალი გა-
აგდებიერი!

და ვით რეკტორი. ანაფორას ვერა, მაგრამ ერთ კარგ
ჩრეკვას კი მოგცემ!

იონა. ბიძაჩემო, მამაო!
და ვით რეკტორი. გადააბარუნებინე ვისმე ეგ შენი ანაფო-
რა და ამით ირ კურდღელს დაიქერი!

იონა. ეგ ერთი კურდღელი ჩემთვის ნათილია, მამაო! რომ
გადააბარუნებინე, ეს ჩემი ძველი ანაფორა ცოტა ხნით ახალს და-
ცმხვავებს, მაგრამ ის მეორე კურდღელი რაღაა, რომელც გავაშავე-
ხდა და ვიყვირო?

და ვით რეკტორი. მეორე კურდღელი ის არის, შვილო, რომ
იკონიძობს ისწავლ. დღეს კი ამ ჩვენი ბელოვლით და უნებურად
მფლანგველი მალხაზისათვის ეს დიდად სასურველი ხაქმეა!

იონა. დიდი მადლობა, ყოვლად სამღვდლოთ თქვენს ასეთ
გულუხუცობას და ზედაგულუხუცობას მე არსოდეს არ დავივიწყებ!

და ვით რეკტორი. არაფერს, შვილო! (პირველს გადას-
წერს, ხელს მიანჩრებს სამხეველად) მშვიდობანი და გახარებაში
მოგაბარებო მამაზეციერმა! ეს ჩემი მამაშვილოთ დარჩება! (თავის
თათხში შესვლას აბრუნებს).

მარიონ. ბიძაჩემო, დარჩი, ერთად ვივაშვით!

და ვით რეკტორი. არა-მეთქი! იმ ჩემი ქათმის საევეკო ამ-
ბავს არსოდეს არ გაატეხებთ. (იონას) შეთან კი ბოდიში, შვილო!
წინესა ვიარებინე და...

იონა. რა წაგეს, მამაო?
და ვით რეკტორი. დიღარაფისა! ჩვენი სენინარიისათ-
ვის!

იონა. ბერქმელიდან?
და ვით რეკტორი. არა, შვილო!

იონა. მამო სასარულიდან?
და ვით რეკტორი. რუსულიდან, შვილო, რუსულიდან!

მადლობა უფლას, საბრუნობას და თურქობას უკვე ბოლო ეღე-
ბა ესტა რუსობა შემოღის ჩვენში!
(სულთ თავის თათხში, კარებს მოეჭახუნებს).

მარიონ. აი ხედავ, როგორი გახდა?
იონა. მქმ უწინად ასეთი იყო!

მარიონ. არა, იონა, წინათ რა უშეშვდა ეხლა კი, რაც ხანში
შეღის, უფრო და უფრო კანახდება. ჩვენი ნათქვამი დღვის წყა-
ლობა სულ დღვის ჩრხვად ეტყევათ! მოყვლად, სული ამოგვხადა
და სისხლ გავიწერა! ისე ვართ გამწარებული მე და ჩემი მარი-
ონი, რომ სულ კიბლთ გვივირავს, მაგრამ ვატკობ, რომ უკვე მო-
თმინების ძაფი გვიწყდება...

იონა. იო, ვერზხილავ, მარიონ ამ ღვაწლმოილი მოხუცს რომ
ჰკადრით რამე...

მარიონ. ეგ მთე ვეცი, მაგრამ ზოგჯერ ისე უმზუნოდ შეუ-
რაცვეყოფს ხოლმე, რომ...

(შეშობდა მარიონს და ტატე საქმელებითა და დოქმა).

მარიონი. ამა, თქვენი ქორიძეთ, ბოდიში, რომ დავიკვიანეთ,
მაგრამ ისეთი წვიმა დაუშვა, რომ ცეცხლი ძლივს გაფარავთ...

(სუფრას შლის, ტატეც ემბარება).

მარიონ. (გარეშად გაიხდევს) უჰ, მართლაც, რა მაგრადა წვიმს!
არა, მამო იონა, ასეთ თავსმამო მე შენ სახლიდან ვერ გაგიშ-
ვები!

იონა. რას ამბობ, მარიონ! ამა, მამო აქ ხომ არ დავჩრები?
მარიონ. რატომაც არა? სხვა არა იყოს რა, ეგ შენი ძველი
ანაფორა სულ გაიძენება ამ ადარბო!

იონა. ეგ მართალია, მაგრამ ამ ბუკს ხომ მართკ არ გავუშ-
ვებ?

მარიონ. არა თქმა უნდა! იგეც აქ დარჩეს!

იონა. იო, ასე ძალიან შეგაწუხებთ!

მარიონი. იმ ქაა, ერთი ღამის გათევა რა შეწუხებთა! მე და
ჩემი მარიონი, აი, აქეთ დავწყებთ — თქვენ კი აი იქით დავგივებთ
ლოკანს!

მარიონ. ჰო, ჰო, ჩემო იონა! ხვალ კი მოდარებები წამოვხვებთ
და სიონისად გავეშურთო.

იონა. ჰა, შვილო ტატე, შენ რას იტყვი? დავჩრები თუ...
ტატე. მამაო, თუ დამოქვებრებ, მე ასე გირჩევი:

— როცა გულით ვთავაზობენ ვახშასა და სარტყელსა,
ნუ დავიწყებთ პარეჭვა-გრებებს, ნუ ვაგაბამთ სიტყვას გრძელსა.
ვივაშვით და დავიძინოთ, გულს ნუ ვატყენთ სამსინძელსა!
მარიონი. ქაა, ვერ უყურებთ ამასა!

პარონ ბიჭოს, ეს ყმაწვილი კარგი მოღვესე ყოფილია
 იონა. ემ, მშაო პარონ, ჩვენში ნიკი და გონება ბალახითი ამო-
 დის, მაგრამ მოუღვლეობითა და უსატრონობით იჩაგრება და ხმე-
 ბა! აი, ამიტომაც ეს ბიჭი შენ უნდა მოგაბარო სასწავლებლად და
 იმედია, უარს არ შეტყვი!

პარონ. პირიქითი ეს ისეთი ნიჭიერი ჩანს, რომ...
 მარია ში. ამა, ეხლა კი ვახშამს ნუ გამოიცილები! მომარანდით,
 თქვენი კორიბო!

(ყველანი მაგიდას მიაშურებენ. სინათლე ჰქრება და მცირე მუ-
 სიკაღვლიანი პარონის შემდეგ სცენის კუთხეში აბუტბუტდება ხატების
 წინ კანდელის ალი, რომელიც სუსტ სუშქს ჰქვნივს ოთახს, სა-
 დედ გრძელი ტახტის ერთ მხარეს ხერხიანად პარონს და მარიაში,
 ხოლო ტახტის მეორე მხარეს იონა და ტატე წევანს. ტატეს სძი-
 ნავს, იონა კი ტრიალებს, ხუნუნს და ვერ იძინებს, ბოლოს ფრთხი-
 ლად აღვიძებს ტატეს).

იონა. ბიჭო, ტატე!
 ტატე. (დაფეთებული) ააა? რა მოხდა, მამაო?
 იონა. ტახს ეს ხალხი არ გამოაღვიძო...
 ტატე. რა? ისევ გასაკეცად ვაკეცს საქმე?
 იონა. არა, შეიგლი! ვახშამად ხიზილალა და მლამუე დოში
 ვჭამე ბევრი და ან ეხლა წურავლით ვკვებები!

ტატე. მერე შე რა ვქნა?
 (იძინებს).

იონა. მოიცა, ბიჭო! იქ, გარეთ, ვახშამს რომ აშხაღებდით,
 წყალიც გვეჭებოდათ...

ტატე. ვაქნადა მამო შე თითონ ორი გზობა ამოკურებინე
 სურითა და კოცითა...

იონა. მერე? სად დგას ის სურა ან კოცა, რომ მივავნო?
 ტატე. კოცაში წვეთიც აღარ დარჩა და სახე სურა კი ამ
 ჩვენმა დასასლისმა შემომატანინა და თათონ დღივაც.

იონა. როდისა, ბიჭო?
 ტატე. შენ და ეგ მღვდელი რომ კარში გახვედით, მამინა...
 დამ-ღამობის წულის სმა მივყარა და ადგომა მუხარება ხოლმეში!
 იონა. ღმერთო, შენ ვამაღლებინე!

ტატე. შე დღოცოცოლო, რა თავს იტანჯვ, დუმახე და მოგა-
 წვდის.

იონა. არა, არა! ისედაც მუხარება, რომ ამდ შევაიწრო-
 ვეთ.

ტატე. მაშინ შე ვაყალი ჩემბო...
 იონა. მში არა, შეიგლი! რომ გაეღვიძოთ, ქურდობას ან რაიმე
 სიხავს შეგნამებნად შენც შერცხვები და შეც...

ტატე. მაშინ მოითმინე დღივამდე, სხვა გზა არ არის!
 იონა. ბიჭო, ვერ ვითმენ, ვერა...

ტატე. მაშინ შენ თვითონ გადასწვდი და დალიე! რისა გე-
 შინინა? ან რას გაიგებენ? აგერ, რა მაგრად ხერხიანენ.

იონა. ჰო, ასე ვიზამ, თორემ ღამის გაგვიფედ კაცი!
 (ფრთხილად წამოდგება და საცელების ამპარა ფეხაყრფით მი-
 დის მარიაშივარ, მაგრამ ლების კუთხეს წამოიკრავს უტყაბლად
 ფეხს და მარიაში ზედ დაეცემა).

მარია ში. (იცივლებს) ვაიბე! მიშვედე, პარონ! ეს ვინ ოხერი
 წამომიწევა ქალს!

პარონ. (წამოფარდება, იონას ტახტიდან გადმოათრევს და
 სცემს) იონელი ხარ, შე წუკაპო შენა! ან ამ დაეკიდელ კარგეში რო-
 გორ შემოსხვარ.

იონა. მოიცა, პარონ! იონა ვარ, კაცო, ნუ მომკლი ცე-
 მით...

მარია ში. (სანთელს აანთებს) შე, დამიდგეს თვალი! არა
 გრცხვებია, შე უნამუსო!

პარონ. (გაიცივებული) ღმერთო დიდებულო, ეს შენ ბრძანდე-
 ბი? შე კი მეგონა, ვინმე უცხო შემოგვეყარა-მეთქი! ბიჭო, არა
 გრცხვებია, შე უსინდისო...

იონა. პარონ, გეუციებო...
 პარონ. (არ აცლის) მოდი და ამის შემდეგ მეგობარს ენდე!
 ბიჭო, მშახათი შეგიფარე, რაც კი შეგვედლო პატივი გაციოთ და
 შენ კი ოჯახის წახილწვა მოინდომე? უპ, შენი!

იონა. მოიცა, მშაო, მათქმევინე...

პარონ. შე გათასირებული, რაღა უნდა სხვა, რაცა ჩე-
 ში ცოლის ლოგინიდან გადმოგაბარე!
 ტატე. მამაო პარონ! ღმერთს გეუციებით — ეს ბერი ცამდე
 მარიაში! ცული არა უფიქარა რა...

პარონ. (წარტილებს) მომწედი თავიდან! მელამ თავის კუ-
 დი მომწედე მოიყვანათ!
 დავით რექტორი. (შემოდის წოხლით, აღშფოთებულია)
 რა ამბავია? რა წიქოა შეგადანა? კაცს მუშაო-
 ბის საშუალებაც მისიბო?

პარონ. ის ამბავია, ბიძაჩემო, რომ ამ შენმა უსჯავარსმა
 ნამოწეარმა შენი რძლის გაუპატიურება მოინდომა!

იონა. არ დაუტყობო, მამაო! წყალი მომწურება და მინდობა
 სურას მივეწვდილო!

ტატე. დიას, მამაო! შე მივასწავლე. — იქ, კუთხეში დგას მე-
 თქი დო...

იონა. შეტის სიფრთხილით ანახლად ფეხი წაშოკარ ლების
 და...

პარონ. მში შე კაი კაცო, ასეთ ზღაპარს ვინ დაეჭერებს!
 სტუესი, ბიძაჩემო! ორივე სტუესი!

დავით რექტორი. (მრისხანედ, პარონს) შენ თვითონ
 სტუეო, შე შურინაო, და აღარ იცი ეს კაცი ჩემს თვალში ვით
 დამაცირო! მაგრამ, იცოდე, ვერასოდეს ვერ დამაყებებ, რომ ჩემ-
 მა აღზრდილმა ასეთი უხამსო რამ განზრახა...

პარონ. ბიძაჩემო, ეს შენი აღზრდილი ჩემს ცოლს ლოგინში
 უძებრებდა! შურინაო რა შუაში!

დავით რექტორი. ვერ დაეჭერებს! ხოლო თუ მართლა
 უძებრებდა, მაშასადამე, თვითონ მარიაში მოუტია ამის სახაბი ეს
 აშკარა!

მარია ში. (ძალზე შეურაცხველილი) უი ქაა! რატომ მიწა
 არ გასდებდა და თან არ ჩამიტანს! მამო ეგრე მიცნობ, შე გამოჩერ-
 ჩეტებულე ბებრუხანავ?

(მიიწეებს).

პარონ. (ავიწყებს) მოიცა, ქალო! შე კი მეგონა, ბიძაჩემო, რომ
 ამ სულწამებულმა კიდევ იმბოტო იკადნიერა ასეთი საქმე, რომ
 სწორედ შენი გარჯილი გახლავით! კახობის შეტს რას ისწავლიდა
 შენაენ ეს ბიჭო!

დავით რექტორი. რაო, რაო? ეგ რა მკადრე, შე გა-
 საკრებო!

(ქონს შემოიკრავს).

პარონ. (გაიცივებული) რაი ასეა, შეტხაც გაკადრებს!
 (მეშობით მეუბნება) იცემა გმართებს აღმზრდილისა, როს ყმა ნახო
 ცუდად ზრდილო!

მარია ში. (ვიწებებს) ეგრე, ჩემო პარონ! ქა მგავს, პარონ!
 ქა, ჩემო შეტი ვინ მოუთმენდა ამ ყრუანგელს ამდენ დამცირებასა
 და შურაცხუცებოვს!

(წვერებში მიფრთხილდება რექტორს).

დავით რექტორი. (ქონს იგერიებს ცოლ-ქმარს) ხელი
 გამოშე, შე მართლაც კახავ!

(თავის ოთხისკენ იხევს).

იონა. (ცილილბო გააშველოს) მოიცა, პარონ, ნამამადარი ბი-
 ძის ცემას როგორ ეძღრებოდა! მამაო რექტორო, თქვენი ჭირი-
 მეთ...

ტატე. (იონას, ჩუმად) მამაო, მოეშვიტ მავაო! გავიციეთ, სას-
 წრაფად მოვუსვხო აქედანა, თორემ ეგენი მერე ისევ ჩვენ მოგვე-
 გებოას!

იონა. (თვალბის აღაპყრობს) უფალო ღმერთო! შენ ხარ მო-
 წამე, რომ შე ამ საქმეში უცოდებელი ვარ! (ტატეს) ჰო, შეი-
 ცოლო, შენ მართალი ხარ! გავასწროთ, თორემ, ბომ ჰხედავ, არცა სწე-
 რათ ჩვენი სიმაჟნო!

(თავის ტანისამოსს წამოიკრევს და ტრეტსთან ერთად საქა-
 როდ გაბრბის).

სურათი IV

თავად გეგენა აბაშიძის დარბაზი სამი კართი და ფანჯრით. სა-
 დამაო. ბუხარიათა სავარძელში ზის სოფო და წიწის კიხილულობს.
 ნიკო. (კარს შემოაღებს) ქალბატონო, თქვენი მული გესტუ-
 მრათ!

... შემოგომგანდება 50 წლის მანდლისასი, რომელიც სულ კოპეიობს).

სოფო. (მიეგება) ოო, ჩემო მანანა ქალო, სად დაიარაგე სუნდა საყვარელი რძლის დავიწყება?

მანანა. (მოხევევა, ჰკიცნის) ოო, რომ იცოდ, რა ანებდა ჩენს თავს უველაფერს გეტყვი, ჩემო სოფო, მხოლოდ...

(ნიღბოვანიწმებს).

სოფო. ნინო, გეთყვა, საწოდები ავიციე და ზერე... შენს გიგოლას მიხედ, ქალო! საშველი მაინც გადააწოდ.

(ნიღო საწოდებს აანთებს და გაღივ).

სოფო. აბა, ეხლა მითხარა — რა ამბავია?

მანანა. არა, ჭერ შენ მითხარი — როგორა ხარ ან რა არის შესკენ ახლო?

სოფო. არაფერი, ჩემო მანანა! უველაფერი ისევ ისეა, როგორც იყო! შენი ძმა და მე სულ რაღაც უზღუდურებით ერთმანეთს. მანანა. დღმერთ ჩემი! ის რაღა ეფუძრებათ! გეგავს ხომ ისევ უფერხარ!

სოფო. არა, მანანა! წაწას, რომ მოგებუდები, მეოდი დღერი ბით სახლში არ არის, და თუ არის — სულ დღისის სხასა და სტუმრებთან ლითობაში აბარებს მიოდ დროს.

მანანა. ჩემი ძმისწული?

სოფო. (ხელს ჩაიჭყეხვს) ებ, ჩენმა ფლორემ რომ სულ ქვა მოაგდო! ქალო, მამამ აიყოლა და სულ გაალოთა, გათუვსავატა სახარლო ბიჭი. მე უყვე აღარაფერის მიჭერებს. მეც, მავათ შეწურავს, ვაღლი ჩაწმებრა და ამ ჩენს სღიერი მარტობაში წიგანების კიხვებადა ვაყოლებ გულს. თუმცა, შენ შენი საიქმელი მითხარი ისეთი გაბრწუნებული სახით შემოხვედი, რომ...

მანანა. (ეშმაკურად ჩაიკისკისებს) ქალო, ვთხოვებდი!

სოფო. რას მეუბნები? შარლთა, მანანა? ვისზე, გეთყვა?

მანანა. ვისზე და... (ყურში უტრარტულვებს).

სოფო. უი, შე ეშმაკო! მომილოცინია! შესანაწმავი ვაეცაია! თანაც, ბატონო, მიდინებუაია!

მანანა. არა, ქალო, ეხლა უყვე პოსლენიკობა მიუბოჯა დიდმა ბატონმა...

სოფო. რაო? პოსლენიკობა? ქალო, ეს ლექსი პირველ დმესის!

მანანა. ჩემო სოფო, პოსლენიკი თურმე რუსულად ელწას ნიწანა!

სოფო. მეც, ეხლა უპირებენ გავწანასა? თიერანში?

მანანა. ვი, ეხლა თიერანს ვიდა კადრულობს!

სოფო. მამ სტამბოლში?

მანანა. არა, ქალო! ჭერ პეტერბურგში და მეტე იქნად ევროპაში!

სოფო. ქალო და, ენები რომ არ იცის?

მანანა. მამ შენგან არ მიკვირს! სხვამ ვინ იცის, რომ იმან იცოდეს თარქიმანენი რისთვის არიან.

სოფო. ოო, ალბათ, შენც თან წაიციევანს...

მანანა. (სიცილი აუტუღება, სოფლის მოხევევა, ჰკიცნის) სოფო, შენი ჭირიმე! რა ბავშვითი გულუბრუნეილო ხარ?

სოფო. მოიცა, მოიცა, როგორ თუ გულუბრუნეილო?

მანანა. მომეტე, ჩემო სოფო! გებმეტე, ქალო, მოგატყუე! ამ ბოლო რას დამეგდა ასე! რაღაც ასეთს გამოვიკვლო, შენდევ შევეყვები ხოლმე ამ ცრუ იცენებს და ბოლოს მევე ვიჭერებ ჩენს გაშინავრის, მე სულელი!

სოფო. მამ, გუნებნაო მეც მიკვირდა!

მანანა. ჩემო სოფო, ეგუბდარები, ნურსად გამეცმ, თავს ნუ მოიჭირა ამ ხნის დედაკაცს და, გამოიტადები, ვერ წარმოიდგენ. როგორ მწურერი გათხოვება.

სოფო. მერედა, გათხოვდი, ქალო, თუკი ეგრეა...

მანანა. ეი, ბებრას ციდილობ, მაგარმ არავინ მთხოულობს! ჰოდა, წაგერბ ვიჭერებ ხოლმე: რახან ნებით არავის ეუნდვიარ, ნეტავი ძალით მომიბატონმეთქი!

სოფო. ქალო, შენი ხნის ქალს ეხლა ვინ მოიტაცებს?

მანანა. ვინ და — ლტეები, ან ისმალბები! თავიანი ბელადისათვის, ან ფაშასათვის!

სოფო. გეთყავთ, ეგები რა გავიკრდა? მანანა. დიხ, გამოირდა და სწორედ იმიტომამაგარამხმამხმამ ჩენს ხვამილს შენ გზიარებ! ჩემო სოფო, შენ უნდა მიხველო და დამეხმარო...

სოფო. ქალო, მე რა შემოხლია?

მანანა. მომპანელე! გეწანს ათისი ხალხი დაუდის აქ! ეიმე ჩემი ხნის ჭკვირი თავადი და აწნარი რომ გამირიგო...

ნინო. (შემოდის) ბიღიშა, ქალბატონო! თქვენებური ბერი გეახლო და თქვენი ნახვა სურს.

სოფო. ვინ ბერია?

ნინო. ამბობს — იონა ხელაწმავლი ვარო! ჭერ კიდეც თქვენი მშობლიური კიწუაუდანა გცნობებია.

სოფო. აა, ჩვენი იონა ბერი! სხოვე, ჩემო ნინო, სხოვე! შენ კი ვაწმისი სოფარდა შეუდელი... (ნიღო გაღის, შემოდის იონა) მობრძანდი, ჩვენი იონა! მობრძანდი, მამაო!

იონა. მშვილობა შენდა, ჩვენი მოურავის სათინ ასულლი ბედნიერად ვრატებს ჩემს თავს, რომ თქვენს ბრწუნევალებს კვლავც ჩანსრთელსა და მხიარულსა ვჭერეტი! მწვიდობა თქვენც, ბრწუნევალიო მანდლისანო!

სოფო. ებალოდო, მამაო... აი, ჯე დამბრძანდი!

სოფო. სხვა, როგორ გაითხოვო?

სოფო. ჩემო იონა, აბა რაღა საკითხავი ვარ! ვებრდები ქალო...

იონა. მამ რა თქმა უნდა, ის ცქრილა გოგონა აღარ ბრძანდებით, რათხვედ ნეტარსსხუნებულ მამათქვენს წაქარიას ისე ახარებდა თამის ქისიხობა და ცელქობია, მაგარმ სიბერემდე ჭერ ჭვარი გწერიათ!

სოფო. ებ, მამაო, ეს წყუელი დრო ისე ვარბის, რომ...

იონა. მამ ქალბატონო სოფო...

სოფო. რაო, ჩემო იონა?

იონა. ერთი დიდი შესახვეწარი მაქვს და, იმედია, უარს არ მებტყვიო...

სოფო. ბრძანე, ჩემო იონა! თუ ჩემს ხელთ არის...

იონა. თქვენს ციხეკოუს რომ მოვხვებოვდი, საყრიბილედან ტუთუთა გიღბეს შემომეხმა... თქვენი შინაშა ნინოც იქ იღვა და მწურად ტირილდა... იმან მამამო, რომ ის ტუტეები თქვენც ეშმებია და მათ შორის მისი ვიკი გიგადაც არის... თქვენი მეუღლე აბაშემე თურმე იმ ტუტეებს ხვალ თურქებს მპიკილის.

სოფო. ჩემო იონა, მე უყვე მიხვდი, რის თხოვნაც ვინდა, მაგარმ, საწუნახაროდ, ამ საქმეში შენ უმღერი ვარ... ერთადერთი ხნდა მხოლოდ ის არის, რომ თვით ჩემს მეუღლეს შთააწონი იმ იმ უზღუდურთა შეწულება... მე ბუერი ვებტყე, მაგარმ ვერაფერს გავხვდი.

იონა. კეთილი, ქალბატონო! აუცილებლად შთავაგონებ, რომ კაცთა გაიკუდა უწმებობა, ხოლო ყმის რაქბის წვერთა ციკლე გაუიკუდა კი აკამაღლეუა მუნის კანონთ.

მანანა. (ირონიულად) ჩემს ძმას გეგენას თავისი საყუარის კანონები აქვს...

სოფო. ჩემო იონა, დავიჭერო, მხოლოდ ამისათვის მომბრძანდი ჩემთან?

იონა. ეშმარტად გემოციანიო! ჩენს მონასტერში საყდრის კარბეზე ჩამოგვეკრდა და მივიჩ რამ ფულის მოსარტყად დავიარებთ მე და ჩვენი მონასტრის მორჩილი ბიჭი, რომლის აქ შემოსვლად, ვეღარა ვადარეო!

სოფო. ოო, აი ასეთი შემწერობა კი შემოდბო... (გევა და შემოევა) მა, ინებე, ჩემო იონა! შემომიწერავს ოცი ბაქალუ და იმედი მაქვს, რომ თქვენს ალაკებში მეც მომიხსენიებთ!

იონა. დიდი მადლობა, ქალბატონო!

მანანა. აი, პატვიცემულიო! მეც შემომიწერავს ხუთი ბაქალუ! სამწუროდ, თან მეტი არა მაქვს!

იონა. დიდი მადლობა, ქალბატონო! დღმერთმა გაცხირო!

მანანა. უკაცრავად! მე ჭერ ცხონება არა მჭირდება! ბებერი ხომ არა გგონივართ?

იონა. არა, ქალბატონო, მაგარმ ცხონება უველასათვის ხანატრელია!

მანანა. ეგ რა თქმა უნდა, მაგამ მაინც იცოდეთ: — რომ მოვიდოო, სულ ხელად გავხოვდები (საერთო სტილი).

იონა. უი, ჩემს თავს! როგორც ჩანს, თქვენ ჭირ ისევ ნდობა გქონათ!

მანანა. რატომ? არა! მე, გენაცვალე, ჭანდლით სახე ქალი გახლავართ! ადამიანი იქამდის არსი წამდე ცოცხალი, ხანა წინაა აქეს!

სოფიო. (საყვედურით) ქალი, მანანა... (გარედან მოისმის შეზარბოშებული სიმღერა და სიცილ ხარხარი. შემოდის ფლორე — 16, 17 წლის ქაბუჯი, ღოჭია და ყანწი ზღაშა). ფლორე. (სასვამი, ღლინება):

„იონო, ტატანო, გულწაშტანო, უფროდ მარებო, ზოლთო კაცებო, მომკლავებო, ვერ საქარებო!“

სოფიო. შვილო ფლორე, ეს რაღა უზრდელიობა! ჭერ მაშიდაშენ მიესალმე.

ფლორე. (ღოჭია და ყანწი მაგიდაზე დაწეობს) ოო, კაპწია მამიღარბე ვახლავარ ასი ცხენოსინთა და ათასი გორკიფებულით! (კელონა).

მანანა. უი, შე საძაგელიო ვასწი იქით! სულ მწვადისა და ღვინის სურე გიღის!

ფლორე. გუყარდეს, ისეთი დრო გავტარებინა გორის მოურავმა ოთარ ამილახვარმა, რომა... (შემოსასტემა) მრავალ-უამირ... დედლო, ისეთი ანგელოზოვით ქალშვილი ჰყავს იმ ოთარ ამილახვარს, რომ ჭკუა დავარგაქ! — „ვაა, სიცოცხლო, უფუღმართო, დანაცარებო!“

(საერთო წაეცემა, ამოქარება) სოფიო. (მანანას) აი, ხომ ჰხედავ! (ფლორეს) მამაშენი? ის საღა ბრძანდება?

ფლორე. სად უნდა იქოს! ერთად დავბრუნდიო! მე აქ ამოველი მამაჩემმა აი ამილახვარი გახეინრა სადილეგოსენ. ტყუები უნდა გავჩვიო!

სოფიო. როგორ? ოთარ ამილახვარიც აქ ბრძანდება?

ფლორე. აბა, მამ როგორ! ახლა მამაჩემი აღარ მოეშვა, რა-ს შენ ახე გამიზანინდლო, მეც უნდა სამაგიერო პატივი გვეყო.

სოფიო. შვილო ფლორე! აი ამ ბერმონაწილზე გეუბნებოდით...

ფლორე. რას მუბუნებოდი? ვანა მე მახსოვს...

სოფიო. სემიარიაში შესასულელად მოგამაზადებს-მეთქი! (იონას) ძალიან მინდოდა ესწავლა, რომ განათლებული კაცი გამოსულიყო...

ფლორე. ებეჭე! შენ ვინდოდა, მაგამ ვერ მოგართევს! მე კი მინდა ცოლი შევირთო! სხვა არაფერი არ მინდა!

მანანა. (აღტაკებული) ვაშა! ვაშა, ჩემო ფლორე! შენ გენაცვალე მაგ სიტყვებში! მოდი, გაკოცო, ბოკო!

იონა. უმარწილო, ცოლიც შეირთე და სწავლაც მიიღე... უსწავლელ კაცს ეხლანდელ დროში ფხის არა აქვს...

ფლორე. (გაბრაზდა) ბიჭოს, რას ჩამაყვავს ეს ოხერი! გეუბნები არ მინდა-მეთქი! მამაჩემის შვილი უსწავლელადაც კარგად იცხოვრებს! ჩემი სწავლა, აი, ეს არის! (წამობარბაღდება, ყანწს ააგებს და იონას აჩეჩებს) „აბა ასწი და დამიცალე, — სულ ფარინა, ფარინა!“

იონა. არა, თავადშვილო, მე ღვინოს არ ვახსლები...

ფლორე. რა, რაო? დამილო-მეთქი, თორემ თავზე დავახსნა... (წვაპობრება ყანწით, მაგამ სოფიო ყანწს ამოპაღვეს, ღვინოს ბუხარში შესასხმს, ფლორეს მარცხენა კარბთან მიავდებს).

ფლორე. რ. დედა-ბატონო...

სოფიო. ხმა, კრიტიკ-მეთქი! მიზად გათავხედდი! შედი შენს ოთახში და გამოიძინე, თორემ ადამიანის სახე აღარ გქვს! (ოთახში შეაფეებს, კარს მიუჭახუნებს) ეს, ეს მომიღებს ბოლოს...

(შემოდიან გვერდი აბაშიძე და ოთარ ამილახვარი). აბაშიძე. აბა, სოფიო! ძირფხვის სტუმარი მოვიყვანე და აბა შენებურად გაგვიმასპინდელი!

სოფიო. დიდად, დიდად მოხარული ვარ, ბატონო ოთარ!

ამილახვარი ი. ვახლავარ ბრწყინვალე თავადიანებს! მარად სიცოცხლე და ბედნიერება! მანანა. (გველუცება) თავადო ოთარ! აი აქ დებრძანდები! აქ, ჩემს გვერდით!

ამილახვარი. სიხარულით და სიამოვნებით! (გვერდით მიუჭება, საუბრების, იციანია). სოფიო. (ქმარს) ნინოს უკვე ვუბრძანე ვაშლის შესახებ, მაგამ წავალ და სულ სხვა თადარიგს დავიჭერ!

აბაშიძე. მო, მო! აბა, შენ იცი, არ შემარბციენი! თუმცა, მოვიცე ეს ტერაქო აქ საიდან ვანდა?

სოფიო. უკვლავრის ღვთიერ მოგახსენებს და თუ ჩემი ხათრი გაქვს, ადამიანად მოუხმინე!

(გაღლი) იონა. დიდი ბოდიში, ბრწყინვალეო თავადო, მაგამ მე ტერტრავა არ გახლავარ... მე ქვაბთავების ბერმონაწილი იონა ხელშევილი ვიქა და...

აბაშიძე. აბ! მშერე და რა განსხვავება? ერთიც და მეორეც ერთიანად თაღლითი და მატყუარა ხართ! შენ ეს მიიხარი — აქ როგორ ვანდა? ვინ შემოვიჭვა?

იონა. ბატონო, მე და ჩვენი მონასტრის მორჩილი ბიჭი საკლასო დავიჭრებო და თქვენს ციხე-კოშკთან შემოვკვალამდა... ამ ერთ ღამეს შეგვიერთოთ ვიო დღის სტუმრები.

აბაშიძე. შე დალოცვილო, თუ ღვთის სტუმრები ხართ, მაშინ მიბრძანდით ამ სოფლის ბოლოს, იქ ერთი დანერგული ტელა... სიაა და უფული ღმერთი იქ საზრდასო მოვაცემთ და თბილად მოგავცემთ ამ ცივ ღამეში!

იონა. ბატონო, დიდი ბოდიში კადნიერებისათვის, მაგამ მოგვხსენებთ: უპატრონო ეკლესიას ეშმაკები შეესიო! ასე რომ, ჩემის მიხედვით, თქვენ უფრო უფასო შეგუებით იქ ღამის თვეა!

აბაშიძე. (გაღიხარება) უჩინად, ტერაქო! ეშმაკად გამომიყვანე! თუმცა, დიხ, დიხ, შენ მართალი ხარ! მე ეშმაკ ვარ! ბელსებელი ამ ქვეყანაზე სიცილის არაფერი მწამს! ჩემს სახეზე დიდად ანგელოზად რომ მოგენათლო, იცოდე, სულ კინოსკვით გაგადგმობს! ესლა კი, ჩემი არის! ასე სწორად ამოცნობისათვის, ამა-და მაგად ვაქიფებ და დამესხია ამ ჩემს სასახლეში გათავიციებ თბილად და რბილად... ეი, შვილო ფლორე!

სოფიო. (შემოდის) ფლორესა სძინავს! ტსს, არ გაადვიო! მიიხარ, რა ვინდა?

აბაშიძე. რა უნდა მინდოდეს? სუფრა გაგვიშალეთ! ქიფი გვიკინ!

(გაღლი). სოფიო. ეხლავ ვუბრძანებ! (გაღლი). იონა. ბატონო...

აბაშიძე. მოიკა! შენი ეი, ოთარ ამილახვარო, ამ ჩემს ქვირ დას რომ ელაყვები, ის გირჩევია იმ ჩემს ტყუებზე მომარბდე... ხომ ვაჩვენე — რა ტალე-ტალეო ბიჭებია...

მანანა. კეთილო, თავადო ოთარ! თქვენ აქ ივარდო, მე კი ჩემს სახლს მივებარებ!

(გაღლი). ამილახვარი. თავადო, რას ჩამაცივიდი! ხომ გითხარი — მე თვითონ ფიჭობო უშების ვაყიდავს!

აბაშიძე. რად მატყუებ — მა? შენი მდგომარეობის კაცს... ამილახვარი ი. კაცო, გვეგნა! ქალს ვაბოყვებ ბატონშვილზე და უფული მაქლია.

აბაშიძე. ეე, ისევ მატყუებ! ტატის შემვიდრებ დავით ბატონშვილმა ხომ გაგაშობლია და სიმღერისათვის სომებს დიდებურის ქალი შეიერთო!

ამილახვარი. ეგ მართალია, მაგამ გიორგი მუხეშ შეგეწულა და აი ესლა მისი უმცროსი ვაჟი თემურჩი იროჯის იმ ჩემს ქალს.

აბაშიძე. მოო!! მას დიდი ბოდიში! ეგ ვა არ ვიცოდო!

იონა. (აბაშიძეს) ბრწყინვალეო თავადო, მომიტყვეთ კადნიერება, მაგამ თქვენ რაღად ჰყვით თქვენს სახარლო ყუმებს?

აბაშიძე. რათა და, მათვე საბედნიეროდ!

იონა. აბ! დახეცილო, კაცო!

აბაშიძე. რად დავიციე! ვანა არ იცი, რომ ეცივტეში მხაროველ ბეგებად — მამლუქებად, სულ ქართველები ბრძანდებიან!

იონა. ისინი ლეგების მიერ არიან მოტაცებული და გაყიდულნი! თქვენ კი...

აბაშიძე. შე მამაცხონებულე, ვანა სულ ერთი არ არის — კაცი ვიგან მოიპოვებს ბედნიერებას? (ხარხარებს).

იონა. ბატონო, კვლავაც მოგახსენებთ! არ გვეადრებათ იმ სახარლო ტუვეთა ასე დაცინვა.

აბაშიძე. (გაბრუნდა) ბაა! ვაგონილა ან ძველი ხურჩინიით დაგვიღდა ეს ტრავალა ბერო, უმეხი ჩემია და ვეიღ. ვის რა საქმე აქვს! ყველა იხერამა — სანარსმა, ლეგმა თუ ისმალომ ჭიხებიც ოქროებით გამოიტენეს ჩვენი ყმების მოტაცებით და გააკაჟებოთა და ვანა ჩემზე უფრო უპირანი არ უნდა იყოს! ლეგმა ჯვარდებს — ჭამში ჩაჯარდეს... ჰა, თავადო თორა, ასე არ არის? ამოღებავარო. არა, გვეგნა! სუველამ თუ ასე ვიშყველეთ...

იონა. არ თქმა უნდა! (აბაშიძეს) და ეგ თვენი აზრი უკვალდგვარ კანონს ეწინააღმდეგება!

აბაშიძე. რა კანონს, ბერო?

იონა. თუნდაც ჩვენს სახელმწიფო კანონ-სამართალს, რაიც გვიბრძანებს არა ვაგვარცვით მამული ჩვენი ქართველთაგან, არამედ ვაგვფრთხილდით მათ და ვამრავლეთ ერი ჩვენი შვილებისა-მებარ!

ამოღებავარო. დიახ, თავადო! ეს ბერი მართალს ღაღადებს! თუ ჩვენვე ვივით ჩვენი მარჩნალი და დამტყვევო ყმები, მაშინ სულ მალე ჩვენც მოშლილი დავიხიციებთ და ჩვენი ერიც აღიგებება მიწის პირიდან.

აბაშიძე. თქვე დალოცვილებო, რაღა მიინდამაინც მე ამიხრდილი იმ თქვენმა ზაქაქიმია ვირიცი მეფემ შვილი სამეფო გაგვიყვია და რაგონი ამზედ არაფერს ამბობო?!
ამოღებავარო. (აწეწო) თავადო! შენც კარგად იცი ყველაფერი და ტუვილად ენას ნუ ატარებარებ!

აბაშიძე. დიახ, ვიცო, ბატონო, რომ მტრების რკალში ვართ! აქუთ — სანარსხი... იქით — თურქეთის ლეკთა ბელადი ომარ-ხანი კი დიდძალი ჭართი უკვე კახეთში შემოსულა!

ამოღებავარო. დიახ! და ისიც ზომ იცი, რომ ჩვენი ქვეყნის ამ დაქობებულ მტერს აღკვეთალოდ ბატონიშვილი მოუძღვის წინ ჩვენს ასყელბად და ასაიხრებულად!

აბაშიძე. დიახ, ვიცო და ვინაცვლედ მე იმას სულში! თუ მტრის ხელითა, ისიც ეს ჩვენი უყუერი ხალხი თავის დამღუპველ გიორგი მეფეს ვერ მოიშორებს!

ამოღებავარო. თავადო, შენ ვისთან ბუღავ ასეთ უბედობას! მე შენ ვიჩვენებ სერის!

აბაშიძე. მაინც რას მოხამ? იმ შენს მძახალთან დამაბუნებლემ, ზომ? შენც შეგარცხვიე და ის შენი მძახალიც! მაინც არ მწყულობ და...

ამოღებავარო. (ხმაღს იშვილებს) თავადო, დამბუბო! ასეთ შეურაცხყოფის მხოლოდმა სისხლი ჩამოტყვავს!

აბაშიძე. (ხმაღს იშვილებს) მიობრძანდი, თავადო ოთარი მე მცხად ვახლავარ!

იონა. (შუბლი ჩაუვარდება) რას სჩადით, ბატონებო! არ გეკადრებათ იმის წაცვლად, რომ ერთობლივ ძალით ჩვენს მოსისხლე მტრებს პასუხი გაცეთ...

აბაშიძე. იქით, ტრავალ, თორემ აგჩხვავ!

ამოღებავარო. ბერო, მემეშვი, თორემ აგყუწვ!

(შემოდიან დაფეთებული სოფო და მანანა, მათ მოსიღვეენ ნინო და ტატე საჭმელბითა და ღვინის ჭურჭლებით)

სოფო. უი, მომივდეს თავი! გვეგნა! გონს მოიღ, კაცო! საქვეწოდათ თავი მოგაქებრება!

ამოღებავარო. თავადო ოთარი! თქვენი ჭირიმეთ!

ამოღებავარო. (აბაშიძეს) თავადო! ამ დარბაზიელ მანდილოსანთა პატრისცემით, თორემ... თუმცა, შევხვდებით კიდევ! (ჯალს ჩააგებს და ვარბის).

აბაშიძე. (ხმაღს ჩააგებს) დიახ, შევხვდებით! და ისეთ აღგელას, სადაც დარბაზიელ მანდილოსნები ვეღარ გიხსნიან!

მანანა. კარგი რა, ძმამო! სულ შარზე ნუ ხარ!

სოფო. გვეგნა, კაცო, გააცილო! სხვა არა იყოს რა, მანანა! ძელი ხარ...

მანანა. მო, არა, არა! იქ კვლავ ერთმანეთს დაერგვანა!

სოფო. მაშ ჩვენ გააცილოთ...

მანანა. მო, მო, თორემ სირცხვილია! ბოლოში მაინც მოკუხადით!

(გაბრძანა).
აბაშიძე. ჰმ! ეს მართლაც ცუდად მომივიდა, მაკარა... ეს ყველაფერი შენი ბრალია!

იონა. ბატონო, მე რა უნაზი ვარ?

აბაშიძე. შენ, შენ ამიტული სამგლე გოგოებით იმ ობერი ტუვეების გამო და ი, ხომ ზნად, რა გამოვიდა თუმცა იმის ჭაჭრს შენზედ ამოვიტოვი! (ტრატეს) შენ ეი, ბიჭო! ეგ თანა აავეს ღვინით და ამ ბერს მოარბივო.

ტატე. (ონას თასს მიანიჭებს, თან უწრში) მამაო, მე ისევ ნატრუსხალის სუნი მომღის და სჯობს რომ გავასწარო!

იონა. დიახ, მეც ასე ვფიქრობ და მზად იყავი!

აბაშიძე. ჰა, მანდ რას ჩურჩულებო?! ამა მაგ თასით ბატონიშვილი აღკვეთილ მიღედგამულ და მეტი კიდევ სხვა იქნება! (ჩაიღობებს) მიღი, ბერო, მოკუწოდ, დადავლ და დდეგი თასი! ღმერთმა თაფულო შეგარგოს, ეგ ერთი და სხვა ათასი!

იონა. (თასს მაგიდაზე დადგამს) არა, ბატონო! მე იმ ქართველს ვერ ვაღედრებებო. ვინც მტრის ჭარს მოუძღვის თავისი ერის დასახმობად და დასაიხრებლად!

(წასასვლელად გაიწევის).

აბაშიძე. (ხელს სტაცებს) რაო, რაო? შენ რა გეხსის — ვინ ვის მოუძღვის ან რად მოუძღვის! დაღი-მეფი, თორემ, იცოდ, ჭიბრზედა, ესლავ ჩავატრედ მარანში, ისე ვაგებთვაც ღვინითა, რომ გორაობედ ტალახში!

იონა. არა, ბატონო! სწორედ მაგ ვაუთავებებოა ღვინის ხე-თქემ! დაღუპა ზვენი ერი და ჩვენი ქვეყანა!

აბაშიძე. სტუი! ღვინო კი არა, სწორედ შენისთანებმა დაღუბეს ჩვენი ერიც და ჩვენი ქვეყანაც! ბიჭო, თავი შევკალით ამ ქრისტეს ჭაჭრს და ამით რა მოვაიბოვებ? მხოლოდ ურისციე მტრები! ვაგობება და ვაგარცხებოთ! თავადვე კი მამაღმის რტულე რომ შევდგარიყავით, მაშინ არც სასარკით და არც ოსმალეთით არაგ ვეგერებოდა გუბუნები, ეს თასი დამაცალედ, თორემ, იცოდ, ამ ღვინოს თავზე დაგახსამ...

იონა. (ყვავიყვანა მოიპარევენს) თავადო, ეგ არ ვაგებდით, თორემ...

ტატე. ეჭვი, ფრთხილად, მამაო... (ონას გვერდით ამოუდგება)

აბაშიძე. (უცებ უწრადლებით დააკვირდება ორივეს, შემდეგ გულიანად ვაღიბარხარებს) დაღაბგროს ემეხა! რა სულელე ვარი! რატომ აქანდის ვერ მოიხსარებ, რომ იმ ოსმალე-ვატრებს, რომლებიც ხვალ აქ მესტუმრებოან, თქვენი სთანა ორ მძელ ვეკაცო! სოფო! იხიბო! მაქალღუს მაინც დაეძამოს! (ფანჯრისთან გაღასახებს) შენ ეი, რომელი მარ მარზე ესლავე აქ ამოდი და თანა თოკები წამოიღედ...

ტატე. მამაო, პარიკა, თავს ვუწველო!

აბაშიძე. (ხმაღს იშვილებს, კარებში ჩაღებება) ფეხი არ მოიცივლოთ, თორემ აგჩხვავთ!

(უცებ გარედან მოისმის თთვის სროლის ხმა, ბრძოლის ყვირინა და წვილე-კიცილი)

ეს რაღა ობრობაა! ნეთუ... (შემობრბიან სოფო და მანანა)

მანანა. ძმამო გვიწველი!

აბაშიძე. რაო, რა მოხდა?

სოფო. ლეკები! ლეკები შემოგაცივიდენენ!

მანანა. ზოგნი ყარაულებსა და იასაულებს დაცირენენ...

სოფო. ზოგნი კი სახალისაყენ გამოიქვენენ...
აბაშიძე. ვაი დედასა! ეჭვი, შეილო ფლორცი (გავიარდება).

ტატე მამო, ხანაშ შენ აქ წუალს აამღრვედი, მე იქ, სახა-
ხლის გალავანში, გართ გასაპროზ ზერელს მივაგინე გაგასწროთ,
თორემ ზერის არც ეს ლექები დავკურაინე!
იონა. პო, პო, შვილო! აბა, გამიბეს!
(გარბინა).

ფლორე. (შემოდის მოქანრებითა და ზნობრებით) უშ, რა გე-
მრიდელ გამოვიბინე! ძილნი სულ ის ამოლხვარის ქალიშვილი მე-
ღაწეობდა!

მანანა. მოიცა, ფლორე! რა დროს ეგ არის!
სოფიო. შვილო, დიდი უბედურება აგერ, ხომ გესმის?
(ბრძოლის ხმაური ახლავდება).

ფლორე. რა ამბავია?
სოფიო. ის ამბავია, რომ წუელი ლექები ეხლავე ვველს
ტავად გაგვრცავენ!

მანანა. (ტირის) ღმერთო ჩემო! რაღა მაინცდამაინც
დღეს მომინდა აქ სტურბრად მოხვალა ვიშე, სოფიო, რა მეშველე-
ბა, შა?

სოფიო. ქალი, ეგ მე უნდა ვიჩიელო, თორემ შენ რა გი-
ქირს, ნატერა აგიხდა!

პეტრიკელა. (ციხის) აჰ, შენ ჩემზე ვარხსად მოუტყუე
ბიხარ იმ ვინცხა ბოშო, ეხლა იქ იმდენი მატულია, რომ შენდა
იციან სით წვილინი პირდაპირ რიონში მართა!

დათიკელა. მტუქან?
პეტრიკელა. ჰე, ეს გზა და ეს შენი ფეხები რომ ჩახანა-
ჩაღლები ტყვილა, მაშინ კი აღბათ დიჭერებ!

დათიკელა. ვაი დღესა ჩამოდენა შრომა წამიხდა!
პეტრიკელა. აჰა შეე!
დათიკელა. ვერან, იცი, მე რა მოვიფიქრე! მოდი და მე მაგ
შენ ნიგოს წავიდე იქაში მოსამხარე და შენ კიდევ ეს ტიმი
მატული წავიღო... ზამთრისათვის თბილ წინდებს მოვიკისოვს ჩემი
ან დღდა...

პეტრიკელა. აჰ! შეც ქე ვიფიქრე ემ, მარა ვერ გაგიბდე!
იქ, ბოშო, თანახმა ვარ და ჰა, დავა ხელი!

(ხელი-ხელს დაპრავენ, შემდეგ პეტრიკელა დათიკელას ტომა-
რას მოიღებდა, ხოლო დათიკელა — პეტრიკელას გოდრის და ორი-
ვენი გვანდა იქითენ, საიდანაც შემოდიდნენ. მცირე პაუზის შემ-
დეგ კვლავ შემობრბინა ორივენი. პეტრიკელა პირგახსნილ ტომარას
მიუგდებს დათიკელას, ხოლო დათიკელა — თავახდილ გოდრის
— პეტრიკელას).

პეტრიკელა. ფუი, შე ცივანო ბოშო, ვის ატუებდ შენ აქ?
დათიკელა. ბიჭის! ჩემი შენ გითხარ — გული მოვიკალო
უს, შენი...

პეტრიკელა. მაიტ! თქვენიბური ბილწი გინება არ მქადრო,
თვარა დაგხანჯლა!

დათიკელა. აბა მამ პირი მოვიკოცნო, რომ ეს ნაგავ-ნუგა-
ვით საესე გოდორი შემომატუე?! ზემოდან ცოტა ნიგოში წაგი-
ყრია დგ...

პეტრიკელა. მეიცა, მეიცა-მეთქი! შენ რომ ეს ჩაღა-ბუ-
ღლი გატენილი ტომარა შემომარქე, ეგ კი არაფელია? წუურებია,
ბატონო, ზემოდან ცოტა მატული და...

დათიკელა. (ჩამოქდება) მოუღდე! ესე გამოდის, რომა ორი-
ვენი კაი მამაძაღლები ვყოფილართ — ჰა?!

პეტრიკელა. კაი ნაწილია! ადარ უნდა ამას კრიჩინი
მარგამ მოდი, ბოშო, და დაჯავახადგე! ხომ ხედავ, რა არეული
დროა რთმა წეს ვიურათო, მეგობრ უჯან!

დათიკელა. მამ, მამ! კახეთიდან იმითომ უფრო გამოვერი-
დე, რომ იმარ-ხანის შემოსევას მოცილან და...

პეტრიკელა. ბოშო, კახეთიდან ის უმაღ ქართლშიც გად-
მოვა და ამ აღმურულ წუალში მე და შენ დიდი ღვაწლები უნ-
და დვიჭერათო! თუცა მეიცა, კაცო! ა, გესმის? ვინცხანი მებრ-
ქანია აქეთ და აბა ამ ზეჩებში შევცოცალდეთ, თვარა...

დათიკელა. პო, პო, თორეგა, ამ სიკეთის დროს წუწყნა ლე-
კებმა აქ წაიწილებითი არ წამოგვიკრთინე!
(ტომარაში და გოდორი ბუჩქნარში შეიმაღლებიან. შემობრბინა
იონა და ტატე).

იონა. მამ, შვილო, გეორა დავაერჩიო!
ტატე. (ელისებისსენ გაიფრება) დიხა, მამაო! აღარხდა
ჩანსი ტყობა, იმედო დაგაუწაღდა და უჯან გაბრუნდა...

იონა. უშ, მაღლები უფულის! შვილო, აი აქ ჩამოხსდებო,
თორემ მიეღო დაშის ნარბენს სიარულის თავი აღარა მქვს...

ტატე. დახსდებო, მამაო! მინც საოქმელი მქვს და...
(ჩამოსხდებიან).

იონა. რა საოქმელი?
ტატე. მამაო, შენი ჰირიმე ერთი რამ უნდა მოვახსნო და
ნუ გამოწყობები.

იონა. ბრბანე, შვილო!
ტატე. გეონა, შენი მონასტერი აქ შორს აღარ არი და...
იონა. პო, შვილო, უცყე ახლად და ეს და მრჩება საწვავსე-
ზღად, რომ იმ ჩვეს მოძვარხს სულცარიელი მაინც არ მოვალ...

ტატე. როგორ, მამაო? არავის არაფერი მოუცია და...
(ჩამოსხდებიან).

იონა. როგორ არა, შვილო! აბაშიძის ცოლმა ოცი ბაჯაღლუ
მომცია იონას მუმლად — ხუთი ბაჯაღლუ! აი, უფური! (უბიდან
ცხვირსახოტეში გამოეჭრე ოქრომებს ამოღებდა, გახსნის, უჩვენებს)
ახე რომ, მიყვიდე ეხლა ჩვენს მონასტერს და...

(ცხვირსახოტს ცალკე გამოკრავს, უბეში ჩაიღებს).

მ მ ქ მ ე დ მ ბ ა მ III

სურათი V

წყარო გზის პირას, ირავლივ ბუჩქნარი. უჯანა პლანზე — შენი-
ბის ნაწერებები.

დილა. ერთი მხრიდან შემოდის დათიკელა სავსე ტომრით ზუ-
რგზე, მეორე მხრიდან — პეტრიკელა გოდრით ზურგზე.
ერთმანეთის დახახავაზე შეტრებიან.

პეტრიკელა. ვინ ხარ, ბოშო, შენ?
დათიკელა. კაცო ვარ, ადამიანი ვერა მხედავ?
პეტრიკელა. კი გხედავ, მარა ლეი ამ თთარი ხომ არა
ხარ-მეთქი?

დათიკელა. ერთი მთავი დედაცაა ქართველი ვარ, შვი-
ლოსან, ქართველი!

პეტრიკელა. სადღორი ხარ?
დათიკელა. კახელი ვარ, მამაო, კახელი! ხომ გაგიგონია: —
კახელი კაცო გელხა მაგა, ბაბრთონელი — ტურასაო! აი, იმ
მხრისადა ვარ!

პეტრიკელა. (ჩამოქდება) მერე და, რა გქვია, ბოშო, შენ?
დათიკელა. დათიკელა. შენა?
პეტრიკელა. შე პეტრიკელას მძებნიან, ბიძია!

იმერული ვარ ლიღველი, ზურგზე მკიდეა გიღველი,
შეგ — დარჩეული ნიგოში, თბილისში გასაყიდლო...

დათიკელა. მოიცა, ვერან, რა დროს გაშაირებდა. ე მეგ გო-
დორში მართლა ნიგოში გქ?

პეტრიკელა. კი, ბიძიო, სულ დარჩეული ნიგოში! მით-
რენ, თბილისში ნიგოშზე დიდი გაჭირებულო და...

დათიკელა. ემეი, შვილოსან, მოუტუებხიხარ, შე საწალო!
აი, ეხლა იქიდან მოვიღვარ და საითაც მიიხე-დმოიხედავ სულ
ნიგოშია დაბრძოლები, შეიღველი კი არავია ჩანს!

პეტრიკელა. მამ, კახელი, ხომ არ მატუებ?
დათიკელა. ბიჭის! თუ არა გქვარა, აი, ეს გზა და ეს შე-
ნი ფეხები! ტყულობე რომ ჩაჰქინელებდები, არც მაშინ დიჭერებ?

პეტრიკელა. აუჰ! მამ დედალუღლვარ კაკალი კაცო და
ესა!

დათიკელა. ვერან, მეც ხომ არ მომბატუებს, შა?
პეტრიკელა. შენ რაღაიაშ?

დათიკელა. მითხრეს ქუთათისი მატელი ოქროს ფასად
გადისო და მეც აი ამ ერთ ტომარა თივთიკით მატულს იქ მი-
ვაძუნძულბ!

ტატი. არა, მამაო უჩემოდ მიდი. მე ეხლა უკვე აღარ გპირდები.

იონა. როგორ, თავს მანებებ? ხომ უნდა ეუმო ჩვენს მონასტერსა?

ტატი. არა, მამაო ხომ გითხარი: რახან კანონი მანათილს ეუფლებს, აღარავის უნდა არ მინდა. აი, მივატილებ შენს მონასტრამდე და...

იონა. მერე?

ტატი. მერე რა? წავალ ჩემს გზაზე. ღმერთი ისე როგორ გამწირავს, რომ სადმე ცხოვრების რამე სახსარი ვერ გავიწინო (გარედან მოისმა ცხენის ფეხის ხმა) თუმცა, ხედავ, მამაო! ვიღაც ხმაღ-ხანჭლიანი ჩვენსკენ მოაქვნიებს...

იონა. (დაფითებულ) მო, მო, ვხედავ, შეილო! აი, დასწყევლის მამა ზეციერმა ისევ ის ჩვენი მღვდარი ლეკი ხომ არ არი-ბა?

ტატი. რა მოგახსენილ მხოლოდ, სიფრთხილეს თავი არა სტკივა. ისევ გავიტყვი, დავგმანებო სადმე, თორემ...

(გასატყდად გაიწევენ, მაგრამ ცხენის ფეხის ხმა შეწყდება და შემდეგ კულისებიდან მოისმის გაბუნაშვილის ღლინი, რომელიც სწრაფად ახლავდება).

გაბუნაშვილი. (ეკლესიებიდან, ღლინით) ქართველო, ხელო ხმას ისრა...

იონა. მიოჯ, შეილო! ქართულად მღერის! მამს, სადამე, ლეკი არ არის (აეკრძება მომავალს, შემდეგ განარბულებს) უა, შენ ეკაზარე, ბიჭო! (ტატეს) ნუ გეშინია, შეილო! ეს — ჩემი ალალი დასწული მიხვია გაბუნაშვილი! (მეცხვება) ბიჭო, მიხვიაო! შენი კირიბე!

გაბუნაშვილი. (შემოდის ღლინით, შეხარბოშებულია. იონას და ტატეს მიმართავს) შეკრთება, ხმაღზე ხელს გაივლებს! თქვენ იო, რომლები ხართ აქ?

იონა. ბიჭო მიხვია, ეუდარ მივანი?

გაბუნაშვილი. ბიჭოს! ძია იონა! შენა ხარ, ბიძაჩემო? შენ ე გენაცვალ მაგ სატყავ გულში და მაგ განათლებულ გონებაში! (ტყვევა, ჰკიცის) უა, რა გამაზარდა შენი ნახვია!

იონა. შეც, შეილო, შეც! სამ წელზე მეტია აღარ მიწახვიარ! როგორ გასუქებულხარ, როგორ დაშვინებულხარ, ბიჭო!

გაბუნაშვილი. (მეაფილი ჩაქინებით) ცეცი, ცეცი იცის, ბიძაჩემო, კარგმა ცხოვრებამა, მამა!

(წყალს დაეწევა, შემდეგ თავსა და სახეზე ისხამს).

იონა. ბიჭო, და, მე შენ იმ ჩვენს დალოცვილ ვაჟირში მეგულები იმ ხად გამოძეხად — ჩაქ?

გაბუნაშვილი. ეე, ბიძაჩემო! ვაჟირიდან დიდი ხანია, რაც გამოვიტყვი.

იონა. რათა, ბიჭო? არა გეცხენია?

გაბუნაშვილი. რისა უნდა მრცხენოდეს! ეხლა ყველა გამობრბის სოფლიდან.

იონა. რათა, ბიჭო, რათა? ასე ხომ სხვები დეპატრონებან ჩვენს მამულსა!

გაბუნაშვილი. (მეცხვება, ჰკიცის) შენ გენაცვალე, ბიძაჩემო! მაინც შენს მამულიშობილბას არ იშლი-ბა? მაგრამ დროცა გამოიკვალა, კირიბე! მიიხარ, ახა ვინ გაჩერდება და ვინ გიუჩი ჩაყალბს თავს ჩავაშია, სადაც ყველაფერი ბატონისაა და სადაც ჩემი არაფერია! (ყვად წყალს შესისხამს) უა, ამ ნაღვიწყვრ რა მესისაფნა ეს ციცი-ციცი წყალი...

იონა. სად გიქიფინია, ბიჭო?

გაბუნაშვილი. სურამში, ბიძაჩემო, სურამშია! წუხელ იქ ისეთი მაღარიჩი ვადაზაღვიფნეს, რომა...

იონა. რის მაღარიჩი, ბიჭო?

გაბუნაშვილი. (იონა, როგორ თუ რისა შარშან სურამში სამოთხისაგან ადგილ-მამული დავიბირე...! წელულს სი შიგ ისეთი სხა-ბუნა-აგარკი წამოვიქმიე, რომ თორმოდ მეუხსნე სი შუმურდელი...

იონა. მამა შენ ეხლა სურამელი ხარ?

გაბუნაშვილი. როგორ გეკადრება, ბიძაჩემო! მე უკვე კარგა ხანია თბილისელი ვარ! იქაც ისეთი სახლური და გაწყობილი თბილი მაქვს, რომ... ეს სურამი სი ბავშვებისათვის სააგარაკოდ მიიღა.

იონა. უჩინად და ბარაკალა, შეილო, შენს შინსა და გარეუთასა, მაგრამ საიდან ყველაფერი ეს? ღარბი-ღატაკი იყავი და...

გაბუნაშვილი. (ხარხარებს, ცვლავ მოეხვევა) შენ გენაცვალე, ძია იონა! ვასოსხ, ხომ? ჰოდა, ეხლა უკვე დიდი ვარ! მდიდარი და ძლიერი კაცი! აწნაურებშიც ჩავეწერე და...

იონა. მაინც?

გაბუნაშვილი. (თავმოწონედ) მე ეხლა, ბიძაჩემო, ნეფის კარის სასურსათო საწყოების გამგებელი ვარ!

იონა. კიდევაც უჩინად, შეილო, და ბარაკალა, მაგრამ საოცარია — როგორ და რით მიადრეც ასეთ აღზევებას — ჰა?

გაბუნაშვილი. ეგ რადა საკითხავია, ბიძაჩემო! რა თქმა უნდა, მხოლოდ და მხოლოდ ჩემი გარკვეობით, ბიძაჩემობითა და ისხეცხეცაო!

იონა. უა. შენ ე გენაცვალე, ბიჭო, რომ ასე გამაზარდა და სიკეთის იმედ გაიციცხლეს! (ტატეს) აი, ხომ ხედავ, შეილო! არც ისე წამხდარი ეს ჩვენი ერი, როგორც შენ გგონია ახა, გეყოლია, შეილო, სეტყავი და პატროსანი ხალხიც და მამა ზეციერსა ვიხვოვ, რომ შერავალის ჩვენს ერს ასეთი ერთგული და თავდადებული ვაჟ-კაცებო... თუმცა, ბიჭო მიხვია! ერთი რამ მამოვიფიქრე და...

გაბუნაშვილი. რა, ბიძაჩემო?

იონა. ერთი რამ უნდა გთხოვო და...

გაბუნაშვილი. ბიძაჩემო, ბიძაჩემო! ხომ იცი, რომ შეთვის სიციხუბლსაც არ დავაფიქრებ!

იონა. შეილო, იმ შენს საწყობში, ალბათ, დამხმარებელი გეყოლებოდა...

გაბუნაშვილი. მამ! რა თქმა უნდა! ახა მამ მარტო მე როგორ ვაგწვდები იმოდენა საწყობის მოვლას.

იონა. ჰო და, ძალიან გთხოვ, აი ეს ბიჭი წაიყვანე და იმ შენს საწყობში იმხსურე, როგორც დაგჭირდება! ჰა, შეილო ტატი, შენ რას იტყვი? მაინც ჩემთან ველი აღარ გიღდება და...

ტატი. მამაო, მე რაღა უნდა ვთქვა თუ ეი წამოყვანს, სიხარულით სი არ ვაგუწვები!

გაბუნაშვილი. (ტატეს წინაგა) მამ! ბიჭად ბიჭი კარგ ჩანს და...

იონა. შენ იმდღერადმე, შეილო! მამ წაიყვან-ბა?

გაბუნაშვილი. მამ! რატომაც არა! თუ საწლო იქნება...

იონა. ოო, შეილო! მაგ მზრე მე დავუდგომო თავდაბალი უნატიონესი ვაჟკაცი! ოქრო რომ დაუფარო წინ — ზღდაც არ შეტე-დავს! არც თვიონ იკადრებს ხელმწიფობას და არც სხვას შეარჩენს!

გაბუნაშვილი. კირიბე, ბიძაჩემო! ნუ გეწყინება და სწორედ ეგეთი ჩვენ არ გამოვადგება!

იონა. ვინ თქვენა, ბიჭო?

გაბუნაშვილი. ვინც საწყობში ვარც და ვინც საწყობს გარედან შემოსტკიცებს!

იონა. დიდება შენდა, ღმერთო! რატომ არ გამოვადგებო-ბა?

გაბუნაშვილი. მამ! იმტომა რომა, როგორც ეტყობა, მარათლა პატროსანია.

იონა. უი, ჩენს თავს! ხუმრობ თუ მართლმ? ეგ რა სტყვი, ბიჭო?

გაბუნაშვილი. რაც გთხოვინე! ეგ იქ დაბეჭდვებს დაჯი-წეხებს და...

იონა. ბიჭო და, რა გაქვს დასაბეჭდებელი ამ უმწიკვლო კაცს?!

გაბუნაშვილი. ეე, ბიძაჩემო! შენ რა, ციდან ჩამოვარდი! განა არ იცი, რომ ვინაც თაფლში ხელი უყვია, ის იმ ხელს გაი-ლლოკავს კიდევაც!

იონა. აა, ეხლა სი შგონ მიგიხვიარ! როგორც ეტყობა, იქ ყველაფერი უნდა, იპარკო...

გაბუნაშვილი. ვიპარკო არა! ქურდობა რა საკადრისია! უბრალოდ ყველა ჩვენგანს თავის წილი გამოჩრება აქვს.

იონა. და იმ თქვენი წილი... გამოჩრებიო! სამოთხესავით ად-გელ-მამულბს იძინე და სასახლე-აგარაკებს იშენებო, არა?

გაბუნაშვილი. აბა, მამ რა ვქნათ? ჩვენი თვის ჭამაგირი ოჯახს ერთ კვირას ძლივას ჰყოფნის და დანარჩენი სამი კვირა რით ვარჩინოთ?

ი.ონა. თქვე ოჯახობრებო, თუ მართლად ეგრეა, იმდენი მაინც მოიპარო, რამდენიც მარტო ოჯახის სარჩენად დაკვირდებოა, თორემ ეს ადგილ-მამულები და სასახლები რა ამბავია!

გაბუნაშვილი. (იკრიკება) ბიძაჩემო, ხომ გავიგონია, მა- და ქამაში მოიღო...

ი.ონა. ჰმ! ვი ჩემს თავს და ფუო შენს სინდისს. შე უყე- თურია ბიჭო, მაგს მებრძობებელი სპეტეა და უნაგარო კაცო ვა- რი? შე იხირო, ასე რამ წაგახდინა?

გაბუნაშვილი. ე, ბიძაჩემო! შენ მონასტერში წიხარ და ამ ქვეყნის, როგორც ეტყობა, არა იცო რაა რამა და, ჩვენმა დროებამა ეხლა ცხოვრება ისეა მოწყობილი, რომ თუ ამჟოლს არ აუე და თუ დამოკლს არ დააყე, ცულ-შვილი შემოშლით დაგებო- ცება შენ რომ სკამ, სხვადას, ედა აუპრო, თორემ ვი შენი ბრალი მოკლდე. ქამა-უღაისი დროა, ბიძაჩემო, ქამა-უღაისი ხე- ლი ხელს ჰმანს და ორივენი პირს...

(მეგებება.)
ი.ონა. (ხელს შერაკვს) მომშორდი-მეთქი! ნუ შეღაცავებო, შე ჩვენი ვაგრის შემრცხვენილო იცოდე, ამ საქმეს დასწვლად არ ჩაიკიტარებო სავანებოდე ვეახლებო მუფე გიორგის და...

გაბუნაშვილი. აბა, აბა, ეტყებო არ იცოს, ბიძაჩემო, თო- რემ, გაფრთხილებ — არც შე დეადინდო!

ი.ონა. ჰმ! მაინც, რას ნიზა?

გაბუნაშვილი. რას გიზამ და ხელად გაგაქობო აქ სიყე- დლ-სიცოცხლის საკითხია...

ი.ონა. როგორ ვამბავო, ბიჭო, როგორა?

გაბუნაშვილი. როგორ და, ქალაქის მოურავიც და ასან- ხაშიც, არ, სხე არიან ჩემთან! ერთს წაჭერჩულდებო და...

ი.ონა. ჰმ! ეგნისი, ბიჭო გაბუნა, როგორ ემუტრება თავის ალ ლ ბიძას ეს ჭკობითის მოციქულებო (გაბუნაშვილს) გასწი, დამეკარებ, შე სულმადლო შენა! შენ კატა გეყოლება, ის შეგინდო!

გაბუნაშვილი (წასასვლელად მოემუხლებო) ჰა, ფრთხი- ლად, ბიძაჩემო, თორემ მაგ მკეხავ სიტყვებს ძვირად დაიცვამა! ისე ყე, თუ მაინცდამაინც ძლიან გინდა, რომ ეს ბიჭო თან წა- ვიყვანო, — აუეე აი ეხლავე ორმოცდაათი ბაჭალე უნდა ჩამოთ- ვალიო სხვაზარად ეს საქმე არ გამოვა!

ი.ონა. შენც დაგწვეულოს შემობოდა და ის შენი საქმეც, შე უჯიდავნი! სხედვე, ბიჭო ტატე, რა უნაგარო მარბინებულა ეს „პატრონი“ და „სპეტეაი“ ვაებატინო!

გაბუნაშვილი. ი.ონა, მამ გითე ვარ, რომ თაფლით სავსე სასრში ხელი მუთოდა ჩაეყოფინო!

ი.ონა. მოკლდე, შევ ქვასა და ნაცარ ცხელს ჩაეთვლო, შე სულმურადლო შენა ეც კი არა, თითოი შენ რომ შემოშალიო აბა. სი ოქრო, მაშინაც კი არ გავატებ ამ პატრონას ბიჭს ის შენს სა- წყუმო გასარყენელად და საოჯადოთეგლად!

გაბუნაშვილი. ჰმ! ამ ჩემს ფეხებს, თუ არ გამატანს თქვენ იზარალებთ, თორემ შე კი არა!

ი.ონა. ხმა ჩაიწყვიტე და გასწი, გამშორდი, შე უტფარო, თორემ...

გაბუნაშვილი. ჰე! წალი, შენი... გამოჩერებტებულსარ ამ შენს მონასტერში და რატარტებო რაღა!

(გაღოს.)
ი.ონა. ო, ზმერთო, დიდებულში! სად არი შენი სამართალი! ეს და ავლდა ჩემს დაყოლილ ფულს?! (ქაეხე დეშეება, ტირილი.)

ტატე. მამაო ნუ, შენი კირიმე! რამდენჯერ გითხარ: ეს შენი სიყთის ქადავება შელის თაყე ხანარებების კოხხვას ჰგავს ნეთქო...

ი.ონა. საუბედურო, შენ მართლად ხარ, შევილო! უდაბნოსა შინა ვეღადღებ თურმე! შე კი შენა...

ტატე. ჰო და, დაბრუნდი ეხლა შენს მონასტერში და...

ი.ონა. შენა?

ტატე. მე რა? ხომ გითხარი — წავალ-მეთქი ჩემს გზაზე- და...

ი.ონა. რომელ გზაზე, ბიჭო? ისეე უსწორარის და მოკლდო- კისაქვე?

ტატე. აბა, მამ რა ვქნა, შენი კირიმე! შენთან ტანტან რაც მოვიდე, შობ დიანხე?

ი.ონა. შენთან და მამო, შენ რა მოგვებას ეტებ?

ტატე. ბიჭოს როგორ თუ რასა? წოგი კირი მარგებელიაო! ჩემმა ტუფუნამ ქვეყნა შემოშობარა, ათსნარიო ხალხი მარეწა! მო- დას, სუვევლან იმას ხხედავდი, რომ ჩენსარიტები, ვინც კი ხელო- ნოსობს ამ მიწას ებრძება, ოფსა და ცრემლში მოშოლოდ პურს ჰმანს ის კი, ვინც აღბ-სიყმეობას მოხვევს და ფულს ატრიალებს, ხელად მღირადობა და კარგადაც ცხოვრობს.

ი.ონა. მოკლდე, მე როგორც გატყობ, ვაქრის ხელობა მოგ- ნატრებო...

ტატე. დიახვ რომა! თამაშობა ხერხით უნდა — დომედაც იცის თქნეშლიო! რაღა ის თქვენი მონასტრის ზედა ეკლესიაში ჩა- ვიკლა თაჟი. ცდა ბედის მონასტერეაო! გავალო იმ დიდ სავაქრო გზებზეც და იქნებ იღიზამა შეც გამიღობო!

ი.ონა. მოიც, შევილი ეს რა კარო რამ მომზარენე თბილისში მე შეუგს ერთი კარგი ნაცნობი დიდვაქარი. მოვიყვან მათთან და სავაქრო თანხად აი ამ ფულოდან თუ ოქროს მოკლდე...

ტატე. არა, მამაო! ისე აწინახებო ამბის მსგავსი რამ დაგ- ვებრძობდა და...

ი.ონა. ხმა, კირიტე-მეთქი! შე ვიკისრე შენი პატრონობა და იქამდე არ მოგეშეშე, ვიდრე შენს გუნებად არ დაგამიწავებ! ეს უნასასწვლადაც მომეხდე, შევილი!

ტატე. ჰო, მაშინ... ისე გამოიღოს, რომ ისეც თბილისში უნდა დაბრუნდეთ!

ი.ონა. მერე რა? შენი გულისათვის თბილისში კი არა, თუ სავაქრო გახდა, ისეე კახეთში დაბრუნდები!

ტატე. (იციხის) ვითომ, მამაო? რომ ვეღარ დადიხარ? და თა- ნაც ისე გეძინება, რომ თვალდებს ძლივს ახელ!

ი.ონა. მართლაც, თუ ცტა მაინც არ წავიბინო...

ტატე. შეც! მამაო, ავერ ის ნანგრევებში გამოვიძინოთ, თო- რემ აქ გზაა და მინარეებს ვინშემ რამე არ გვიბიძანოს!

ი.ონა. ჰო, ჰო, წავადე, შევილი!

(გაღოს.) პარეით შემოდიან დათიკლა და პეტრიკლა, უთავა- ლე-უფენე.)

დათიკელა. (ჩურჩილთ) ვერან, ის ოქროები დიანხე? პეტრიკელა. დეიენახე, ბიძა, დეიენახე! აბა, ბოშო, პირველი ლავიკე.

დათიკელა. ჰოდა, ესლავე მივსარები და ამოვალეო. პეტრიკელა. მეთიკა, ბოშო! მღიძირებს რომ წაადგე თ ვ- ზედ, საქმეს წაადგე.

დათიკელა. აბა, მამ რა ვქნათ?

პეტრიკელა. ჭერ მე დაწვევრაკ! თუ შევატე, რომ მაგ- რადა სინახე, მოვალ, ბეტუკო და მერე შენ იცი!

დათიკელა. ჰო, ჰო, ხმლოდე დიდხანს ამ ჩალოდინო!

პეტრიკელა. არა, ბოშო! მალე მოვალ და შენ გავიშობი მხოლოდ, თუ ძმა ხარ, არაფერი გადამიხალიო უხვაჯურად ელო- ფერი შეაზე გავიყოთ.

დათიკელა. მაგას რაღა ჩიინო უნდა! შენ მადე დაბრუნდი! (პეტრიკელა გდის, დათიკელა ხელს ეფშენს) ჭერ ამოვალეო, მერე მე ვიცი! (ჩალოდინებს). — სახელი კაცი მეგულსა ჰგავს, ე- ჩალო, გამოკრიონელი — ტურასა, ვარალო. (ნანგრევებისგან იფურ- რება) ეე, სად არა აქამდის ის ოქაქობო? აქამდე სავაქრო თეოდო- ლე და მოვიდინო! თუშეცა იქნებ რამეც ხიფასს წყვიჯა ის უშრო ისა! ჰა, მიფდე, ვნახო... (ნანგრევებისგან მიდის, მაგარამ იქნად გაეცხლებული ონა გამოვარდება აფაჩინო) — ვაიმე დედვე! (გასაქვედაც გაიწვეს, მაგარამ ონა ხელს სტავებს).

ი.ონა. (ფაერეგს უცხვრებს) არ, შე ჭურდი და ავაჯაჟი! ცხ- ლავ დამიბრუნე, თორემ შემომავლებო!

დათიკელა. მოიცა, მამაო! ჭერ გამაგვინე, რას შედავებო, რა დაგებორო?

ი.ონა. რა და, ცხოვრახსოში გამოკრული ბაჭალეუბი, რომ- ლეცო უბიდან ამომავალე!

დათიკელა. არა, მამაო! მე არაფერი ამოიცილია! თუ არა გჭერა, აბა, გამჩხრიკე!

(იონა სსხრეკავს, უმეყოფილოდ ხელს ჩაიქნეს) რაო, მამაო, ვერაფერს მიაგენ?

(ჩაიხიხითებს)

იონა. ამა მამ ვინ ამომაცალა? ვინ, ვინ იყო ის უღმერთო ისა? ტატე, შვილო ტატე დადიღუენით!
(გარბის ნანგრევებისკენ).

და თიკელა. ჰმ, ხედავთ, როგორ მოხალღრა იმ ჩემანალა ხოხონიკაში? ჩასაც შე ვუბრძობ, იმან დამასწროს მაგამ არა უშვას რა! ღმერთი დიდია! ამ ცოტა ნიკოლსა და ამ ვეება გოდორის ხო მიაქვ გამოვრჩი! ჩემთანა დოკლამასათვის სხეც კარგია! (მოიკიდება გოდორის, ტრომრას და გარბის).

სურათი VI

თბილისი. დიდუბურის სერაო ბერუაშვილის სასტუმრო დარბაზი ოთხი კართი.

აივანზე გასასვლელი კარის გვერდით — ფართო ფანჯარა, რომელშიც მოჩანს სავაჭრო მოედნის ნაწილი და მტკერის ვაღმა — მტეხი.

სერაო ბერუაშვილი მაგდალს უწის, დავთრებს ათვლიერებს და საანგარიშო ანგარიშებს.

სერაო. ეხეც ხუთი მინალოთუნი და სამი აბაზიც რომ ჩავიდეთ — სულ ოც მინალოთუნსა და ერთ აბაზს იზამს!

(დათარაში სწვრს. აივნიდან მოისმის ფანდურის დაცვრა და გულქანას ლღინი).

გულქანა. შაბათი რომ დაღამდება, კვირა გათენდება, უველა დანიშნული ქალი კობაძე მორითხება, გამოვა აივანზედა, გზისკენ იუფრება, როდის მოვა დანიშნული, გულში ჩამეკურება!

სერაო. შენ ენ, ეშმაკის ფეხი! მაგას რად მღერო, როცა დანიშნული არა ხარ! სულ მაგას გერიჩინები — გათხოვდი-მეთქი, მაგრამ რომ არა სჩადე!

გულქანა. (შემოდის) პაილო, მეც ხომ ვთხოვარ: იმიტომ არა ვიბად, რომ ჭერ არავინ მომწონებია!

სერაო. ემ, შვილო, თაუაშვილის ვევი არ იყო შენგან დასაწერი. უველასაგან მიღებული და პატივცემული დიდუბურაში შენც დედოფალით შეგინაბავს და ამ შენს კონებასაც კარგად მოუღლის. თორემ, გენაცვალოს, შვილო, პაპი, სულ მუდამ შე ხომ არ გეყოლები!

გულქანა. (ეხვევა, ჰკოცნის) მეყოლები, პაილო, მეყოლები ხომ დამპირდი — შენი გულისათვის კიდევ ას წელიწადს ვიცოცხლებო!

სერაო. უო, შე ქაქო! მოიცა, გოგოც, ნუ დამახრჩე! გებუმარ, შვილო, თორემ ნეტავ კიდევ ერთ წელიწადს გაყვდილი იმიტროპე ველიერინები, რომ, სანამ პირში სული მიღვია, მინდა სიმედილოდ დაგაბნავო.

გულქანა. ჩემო ტებლო პაილო! როდის იყო, რომ გათხოვნივე უარი გითხარ? პირიქით, სიამოვნებით გათხოვდი, მაგამ მხოლოდ ერთი პირობით, როგორც დამპირდი — იმაზე უნდა გამაბოხო, ვინც შენ გულისით მომწონებდა...

სერაო. მამ არც უორდანაშვილის ვაუზე გასთხოვდები? ისიც ძალანა მდიდარია!

გულქანა. ჩემო პაილო! აქამდის როგორ ვერ გაეცა, რომ მე ღამაში ვაუციკო ბიჭი მინდა საქმროდ და არა სიმღერე! თაუაშვილისა და უორდანაშვილის ვეუბიო ქ ღამის შენი ხნისა არიან ორგვის თავი, აი, ასე შენსავით უბრალებს!

სერაო. მელოტი თავი, შვილო, ჰკუისა და გამოცდილების ნიშანია!

გულქანა. ზოდა, ღმერთმა მშვიდობაში მოახმარით მათი ჰუაუა და გამოცდილებაც! შე კი ჩემსავით ახალგაზრდა და ჩემი ჰკუის ღამაში ბიჭი შენატრება...

სერაო. როგორ?

გულქანა. როგორ და, თუნდაც აი ისეთი, ჩვენი აივნის წინ ჩამორბა.

სერაო. მამ ღამაში იყო?

გულქანა. ძალიან, პაპი! აი ამოღენა ქორიო მქონდა. ტანად მაღლი, მზარბეკიანი...

სერაო. კარგად ეცვა?

გულქანა. არა, პაპილო! ძალიან ცუდად! იტუბოდა, რომ სულ უბრალო გულბის ბიჭია მაგრამ მერე რა? მოვარია, რომ მე მომეჩნა აი, ისეთზე სიამოვნებით ვავთხოვდებოდი. თორემ სხვისა სიმღერითა შავერებდა მინდა აი, სიტყვად, მე რომ თუნდაც ისეთ ღარბ ბიჭს ვაყვე, ხომ გვეყოფა საცხოვრებლად მთელ ჩვენს სიცოცხლეს შენი სიმღერით — პა, ჩემო პაპ?

სერაო. შვილო, შენც გეყოფა და შენს შვილიშვილებსაც, მაგრამ...

გულქანა. მაგრამ რა, პაპი?
სერაო. ამ ჩვენს სიმღერებს, შვილო, ჩემს შემდეგ კარგი გამრეჯ პატრონი უნდა, თორემ თუ შენი ღამაში ქმარი უქნარა და ბედლოდანი გამოდგა, მთელ ამ ქონებას ისე ხელად გაინაივებს, რომ...

გულქანა. ნუ გეშინია, უველა ღამაში ბიჭი არ წაყვებები. ჭერ კბებს მოკუნსწავ, გავერბო-გამოვერბობები.

სერაო. (იცინის) მერე და მაგით რას შეატყობა?

გულქანა. როგორ თუ რასა! რუსთაველი ამბობს — შაირობა სიბრინდასა ერთი დარგია მოდა, თუ შევატყე, რომ შაირობა კარგად მოუღის, მამასადავმე, ბრტენი თუ არა, ჰკვიანი მაინც გამოდგება და მეტი რა მინდა?
(აივნიდან მიდის).

სერაო. მამ ისევ აივნიდან მიბრძანდები? მეც არ მივიკრდა მთელი დღეობით აივანზე რათა ზის-მეთქი! თორემ ბიჭებს ათავადიერებ, შე უშმაკის ფეხი!

გულქანა. იმ, ამა მამ სხვა რა ვაქოთა ამ უსჯილო გოგომ! (აივნის კარს გამოაღებს, გაიხედა და შეკითხა-გაბარებული შემობრუნდება) პაპი! პირიქით ავერ ის ბიჭი, მოდი, შენსდე! ავერ, ავერ, ავერ! მოდიან!

სერაო. ვინ მოდიან, გოგო? სიხარულისაგან შენ ერთიორად ხომ არ გეჩვენება?

გულქანა. არა, პაპილო! წელანაც ავერ იმ ბერმა და იმ ბემა ერთად ჩამოიარეს! ჩვენცენ მოდიან, პაპი! შენი კორემ!

სერაო. (გაიყურება) მოიცა, გოგო! ეგ ბერი იონა ხელაშვილია. საწყალი მამაშენი ერთხანად მაგასთან ერთად სწავლობდა ანჩისხატის სემინარიაში. ძალიან უყვარდით ერთმანეთი. ბიჭის მგოვი, მარტოდაც ჩვენთან მოდიან! ვაიდე, მივეცებო! შენ კი შენს ოთახში შედი, შე ალქოა შენა, და ვიდრე არ დავიძახო, ფეხი არ გამოადაც!

გულქანა. იი, პაპი...

სერაო. იი, კი არა, ვასწი-მეთქი, თორემ... (ერთ-ერთ კარში შეაგდებს, თვითონ კი შემოსასვლელ კარებში გავა და იონასა და ტატეს შემოძღუდება) მობრძანდი, ჩემო იონა! მობრძანდი, შვილო! იონა. მშვიდობა სახლს ამას და მშვიდობა თქვენც, ბატონო სერაო!

ტატე. (მოკრძალებული) გამარჯობათ, ბატონო სერაო!
სერაო. (ჩემ-ჩემად ტატეს სინჯავს) თქვენც გაგიმარჯოო, შვილო! დამბრძანდიო! აი, აქ დამბრძანდიო!

იონა. ბატონო სერაო! კითხვა-კითხვით ძლივს მოვაგებინე. ეე ჭერ საღალატეო ავედი, სადღე მშვეუდობილო...

სერაო. ემ, შვილო! იმ ბაბაუცულმა აღა-მამამდ-ხანმა მთელი ქალკი ვადაღუთა და ჩემი სახლაც ზედ მიყოფა. ამიტომაც და ორი წლის წინათ ის ახალი სახლი ავაშენე.

იონა. მამ, მაგრამ დანა ის საღალატეო მადლობა არა სჭობდა?

სერაო. ბარემ სჭობია, შვილო, მაგრამ... (ცრემლს მოიწმენდს) ის მიდამოები უკვე შემწვარავია ჩემთვის...

იონა. რათა, ბატონო სერაო?

სერგო. როგორ? განა შენ არაფერი იცი?

იონა. არა.

სერგო. ეე, შეილო! იმ ადრე ჩასაძაღბებელი აღა-მამაძღ-ხანის ცოფიანი მგლები რომ შემოცვიდნენ ქაქაშში, ჩვენც გაქცე-ვა ვეღარ მოვასწარი, რადგან მეფე ერეკლეს ასეთ წახედნას ვინ მოუფიქრებდა...

იონა. უა, რას მუხუბნებით!

სერგო. პოდა, იმ წყულებშია ქარები რომ შემოგვიმტვრიეს, ჩემი ცოლი ელისაბეტი შიშისაგან იქვე გათავდა! ჩემმა სულხანმა წინააღმდეგობა გაწვა სცადა, მაგრამ აი ასე, ჩემსავე თვალიწინ, ხმელთა არხებს ჩვენე კი — მე, ჩემი რძალი და ჩემი მცირეწლო-ვანი შვილიშვილი, სახლიდან გამოვყარეს და სხვა ტყვეებთან ერ-თად სოღანურში ჩაგვრქეს ღამე!

იონა. უი, ჩემს თავს ეს რა უბედურება დაგტვხიათ!

სერგო. ეე, შეილო, რაც ჩვენ იმ ტყუთა ბანაკში საზარელბა და ვეგა ვნახით... მოკლედ, ტანსაცმელი ადრევე ოცი ბაჯალდუ მქონდა ჩაერთებულნი. იმ ფულიდან თხოუმეტი ბაჯალდუთი სამი-ვემ ტყუეობიდან თავი გამოვისყიდეთ და წამოვიდით. მაგრამ ქალაქს რომ მოვატანეთ ახლა სხვებმა დაგვიბირეს. რის ვაი-ვაგლობით ახ-ლა ისინი დავითანებ და იმ დარჩენილ ხუთ ბაჯალდუში მე და ეს ჩემი შვილიშვილი გამოგავიშენ, მაგრამ ჩემი რძალი კი, ღამაში ქალი, აღარ დამაგრებდა და თან წავიყვანეს, ვამბე! ეხლაც ცრემლდვ ეიდვრები, რომ ამოვკიდებდა, როგორ გამოემშვიდობა ის საცო-დავი თავის გოგონას... კიდევ კარგი, რომ ფული და რაც მჭირფოს საქონელი მქონდა, ჩემს ყმებს ადრევე დღუთში გა-ვაძაბე... (ხმას დაუწევს, გულქანის კარებს გახედავს). აი, ეხლაც ასე გავკვირ. ცხენებზე აქვე გომურში მიდავს. ჩემს შვილიშვილს ჭერ არაფერს ქაუბნები, რომ არ დადვოდეს, თორემ, ალბათ, ოქტვერ გაეგებდით, ელაქში დიდი შიშაინობა! ახლა ის წუწკო ომარ-ხანი შემოსულა კახეთშია დიდძალი ჭარით და უკვე ორთან გამოსე-ლა... თუ ეხლაც დავმარცხდები, თუ რუსის ჭარმავე ვერა ვეკოშე-ლა რა, მაშინ ის ავაზაკი ომარ-ხანი სულ გავკვეთდავს და საშვი-ლოშვილად გავგაპარებავს.

იონა. ღმერთმა ნუ მომასწრის მაგ დღეს!

სერგო. ეე, შეილო, შენ უსაქმოდ არ მოხედილი და მე კი აქ ჩემი ბოლბეში შემოვარდე...

იონა. რას ბრძანებთ, ბატონო სერგო!

სერგო. მაინც რაზუნდ გარეობარ?

იონა. სმარაოდ ვიფხარბო, მე ჩემი მეგობრის, თქვენს სულ-ხანის იმედით მოვედი, მაგრამ...

სერგო. მაგრამ რა? შე დალოცვილი, ჩემს სულხანი თუ აღარ არის, მიხი მამა მონ ცოცხალი ვარ! მითხარ, რა გინდა და ჩემი უდროოდ დადაულები შვილის ტანჯული სულის ცხონებისათვის ეს-ლავ უკუდავრეს შეგისრულებ.

იონა. ბატონო სერგო, რახან ასეა, მამ მოგახსენებთ, რომ აი ამ ყმაწვილს ძალიან უნდა ვაქრად გახლომა და...

სერგო. (ირონიულად) ჰმ! არა მჭერა!

იონა. ბატონო, ბატონო?

სერგო. იმბომა რომ უკვლა ქართულ კაცს ან მეფობა უნ-და, ან მოურავობა, ან მდივანბეგობა ისეთ დაბაბ ხელობას, როგორც ვაჭრობა და ხელმოსნობა, არ აკარებლობენ...

იონა. არა, ბატონო, ეს ყმაწვილი თქვენს საქმიანობას არ უკადრისობს და მე ვარ თავდები, რომ ერთგულად და პატიოსნად გემსახურებო!

სერგო. თანხა აქვს?

იონა. ბატონო სერგო, თანხა კი მქონდა, მაგრამ მე მომბა-რა და...

სერგო. მერე?

იონა. სწორედ გუშინ მინარეს უზღდან ამომავალა ვილაც უღმერთომ!

სერგო. ჰმ! ჩანდაბას! ეგეც არაფერი! შენ ეს მითხარი, ყნა და უნდა გამოისყიდო!

იონა. არა, ბატონო! ტყუეობიდან თავდახსნილია და...

სერგო. აა! (ტატეს) მერე და, ტყუეობაში სად გვილია-ჰა?

იონა. ჭერ ენდერბო აუყუანიათ, იქიდან ყირაშიშო გაუყუანიათ,

მერე სტამბულში ჩაუყუანიათ და იქ ისმაილო სოვდარისათვის შე-უდილიათ.

სერგო. ბოქოს ეგ კარგია.

იონა. იმ სოვდარს კი თავის ერთ-ერთ ქარავანი შეუძლებედ დაუღებია.

სერგო. ბოქოს! ბოქოს! ეგეც ძალიან კარგი! მამ შენ იმ ქარავანი ბეგრვან ივლიდი — არა?

ტატე. დიახ, ბატონო!

სერგო. მაინც, სად ყოფილხარ? სტამბულიდან საქონელი სა-ით გაბრინდით?

ტატე. ტრაპიზონისკენი არსრუმისაკენი! ბაღდადში! დამსაქო-ში! თითოერთ თაირში! და თიარაშობაც გავიტანეთ. ბოლოს ახა-ლციხეში ამივდიდი და იქიანდა ამიოვარა.

სერგო. ყოჩად, ყმაწვილი! მამ შენ ეს გზები უკვე კარგად გეცოდნება?

ტატე. დიახ, ბატონო! ძალიან კარგად.

სერგო. ვაა! დღეს ეს რა ოქრო ვიპოვე ხელად! სწორედ ასეთი კაცი მჭირდებდა! მე ამას ხვალვე საქმეს გავუჩენ!

იონა. თქვენ იდეგტრადლეო, ბატონო სერგო!

სერგო. ეე, შეილო, რაღა ეხლა ჩემი სიცოცხლე მე უბე-დურია, ისეთი ტუბილი ცოლ-შვილის დამკარგა, აქამდისაც თავს არ ვიცოცხლებდი, მაგრამ შვილიშვილს ვურდიდი, მისი პატრონი და ნუშევი მელა ვუვადე და ამიტომაც ჩემი თავი ძალისხმედ დღე-მდე ვაცოცხლე! ეხლა კი უკვე გასაპოვარია, მაშლიმა ღმერთს და მაინც მალე ვამოხივო, წესიერ პატრონს ჩავაბრუნ და მერე კი... ჩაქ განმტყობ, მე მონა დღისაა!

იონა. ბატონო სერგო...

სერგო. მოიცა, შეილო! მე ვიცი, რასაც ვლპარაკობ! მო-და, ამიტომ მეც შენთან ერთი სახოვარი მაქვს.

იონა. ბატონო სერგო, მიმსახურებ, თქვენი ჰირიმე!

სერგო. (ხმას დაუწევს, გულქანის კარებს გახედავს) მე როგორც ვატკობ, ჩემი დღეები დათვლილია და უნდა ანდერ-ძის ქალად დაგაწერინო.

იონა. ბატონო სერგო! რა დროს თქვენი ასეთებია! თქვენ ჭერ კიდევ...

სერგო. არა, შეილო იონა თავის მოკატუნება მე სხვებისაც მძულს. ჩემს შვილიშვილთან არ წამოვიდეთ და, ამ ბოლო ხანე-ბში აი (შუტელზე დაიდებს ხელს) გამუდმებულ ყრუ ტიკილიე-ბი დამეწურო... მადაც დავკარგე... სირისი დანახვა მეჩხრდება...

იონა. ბატონო სერგო, ყოველივე ღვთის ნება! მიბოძეთ ქა-ღალი და საწერ-კლამბი. ნათქვამია — ანდერძი აქც არ მოქლვა-სი!

სერგო. პო, პო, შეილო! (მავილის უჩრდიან ქალღაღდს ამოი-ლებს) თმევა... იცი, რა? გავიდეთ ჩემს საწაულ ოთახში და იქ და-წეროთ! ბარემ ცოტა სხვა რამეც უნდა ვიწავს და...

ტატე. ბატონო სერგო! აქ დაწერინეთ! მე გარეთ ვავალ. (წამოღლებს).

სერგო. (ეშმაკური ჩალიმებით) დაქტე, დაქტე-მეთქი! რახან ჩემს ხელში ჩავარდი, რასაც გეტყუა — უნდა გამოვირო.

ტატე. კეთილი, ბატონო! როგორც მიბრძანებთ.

სერგო. შენ ეს მითხარი: ამ ფანდურს ტყუილად დაატარებ თუ დავკარო იცი?

იონა. იცის და, მერე როგორ!

სერგო. მამ შირიბეცი ეცოდინება?

იონა. რა თქმა უნდა, ბატონო სერგო!

სერგო. პო? მამ იცი, რას გეტყუა: მოდი და, სანამ ჩვენ იქ საქმეს მოვრჩებთ, შენ აქ ჩემს შვილიშვილს შირიბოში გაე-კიბობე! ჰა, უახლელ!

ტატე. თქვენი ნება! როგორც მიბრძანებთ!

სერგო. შენი ეე, ეშმაკის ფხე!

გულქანა. (კარგეში გამოჩნდება) რაო, პაპილო?

სერგო. მე და პატყეუმულ იონა ბერს ცოტა რამ დასაწერი გვაქვს და ჩემს ოთახში ვავალით შენი კი ჩასძახე მაშის, რომ სადი-ლის თადარიგი დაიჭობის.

გულქანა. ეხლავ, პაპი!

სერგო. მოიცა, გოგო! მერე შენი ფანდური გამოიტანე და

ამ ჩვენს სტუმარს კაცს შენებურად გაეშორე... (მრავალნიშნულელო-
ნად თვალს ჩაუტრავს) თან სიბრძნის კიბლი მოუსინჯე!

აკ დღევაჭირებში გიშოვის
მდიდარ ქმარს პაპაშენიო!

გულ ქანა. მესმის, პაპილო!

(გახარებული გეარღება).

სერ გო. აბა მამ, უმწველო, არ მოიწვიონო!

(გაღის იონისთან ერთად, ტატე ფანდურს მომართავს. შემო-
ღის გულქანა ფანდურით ხელში, ტატეს ბრისპირ ჩამოგდება, ფან-
დურზე დაამდებებს)

გულ ქანა. გამარჯობა, კობა ბიჭო, ჩამომართვა ხელაო,
ჭერ ამის მეთს ვერას გეტყვი, გოგო ვარ და მრცხვენიო!

ტატე. (ასევე) ნუ გრცხვენი, კობა გოგოვ, ნუ აგეწვა
შენიბოო,

ლეო თუ შირობა გინდა, დამიწვე და მოგვებიო!

გულ ქანა. მცხეთის ბოლოს გადავბედე,

სად მტკვარს ერთის არავგია!
სითხარ, ბიჭო, ვინ ბრძანდები,
საიდან ხარ, ან რა ექვია?

ტატე. შენისთანა ტურფა ქალის
არსად არა ვარ მნახელი,
მე ტატე მქვია, კირიშე,
მოადგმით გახლავარ კახელი!
შენი ჭერია, ღამაშო,
შენც მითხარ შენი სახელი.

გულ ქანა. ბიჭო, მაგ ცეცხლის თვალებმა

შემომთავადეს მუქარა,
მეც თვალში კარგად მომჩხელი,
ქა, განა მე ეი გულქვა ვარ!
ქალაქელი ვარ, გეთაუვა,
დიდვაჭრის შვილი გულქანა!

ტატე. კიდევ მაგტომ თეთრი ხარ

როგორც საუდარსი კირიო,
თვალწარბი გადაგხატვია,
მთავრეს მივიგავ პირიო!
ნეტავი იმას, ვისთვისაც
შენა სდნები და სტირიო!

გულ ქანა. რა კარგად უყავს ფანდურსა,

ბიჭო, რა კარგად მდგრიხარ!
თუ დანიშნული არა გუყვს,
მამ იქნებ ჩემი ბედი ხარ!

ტატე. გოგოვ, არც დანიშნული მყავს,

და ჭერ არც არავის ვარ,
მაგრამ რად მირევ გონების,
აბა რა შენი ღირსი ვარ,
შენ ქალაქელი ბრძანდები,
მე კი სოფელი ბიჭი ვარ,
ქალმწებგამოცვეთილი
რა შენი საკადრისი ვარ!

გულ ქანა. მამ რახან უცოლშვილი ხარ,

მე რაღა დამაბერებსა,
მოდე და ახლოს მომიჭექე,
მე არა ვწუნობ გლეხებსა!
სახალხუსს გიუიო,
წინდებს გარუქებ ჭრედებსა,
მოგროთვ და გააღამაზებებ,
საწიით დავიბან ხელდებსა,
ოღონდაც ჩემად გიგულო,
ვიდრე სხვა მოგახელებსა.

ტატე. გოგოვ, ეს დატვი ბიჭი
საქმროდ შენ არა გვეწვიო

გულ ქანა. ბიჭო, შენზე უკეთესსა

ეს მიშოვის პაპა ქმარსა,
მხარბეკი და მერდესიერი
როსტომს გიგავს ფლავანსა,
მტრებსა ახლო არ მოუშვებ,
შემომარტემ ვალავანსა!

(ტატე უწმიოდ ფანდურს უტრავს თავჩალურული)

ბიჭო, რას გარუშებუხარ,

ან იქნებ დაგვიბნო?

თუ ჩემი ქმრობა არ გინდა —

ნეტავი მაყოღინაო!

არც უყან დაგვევწები

და არც დაგვებობი წინაო!

ტატე. (გრძობით) როგორ არ მინდა, კირიშე,

როგორ გავებედე უარსა,

ნეტავ ფრინველად მაქცია,

შენსკენ გადმოვუყვ ნიავსა,

მოვიდე, ყელს მოგებვიო

თავაუშლელსა იახა,

პაპაშენს არ ვაწვენიო

ისე გაყოცო შწინასა,

არცა რა შენ დავიშავდეს,

არც მე ჩავეარედ წინასა!

სერ გო. (შემოდის იონას თანხლებით, დარცხვენილი გულქა-
ნა და ტატე წამოხტებიან) ცმარა! გეყოფათ ეგ მაიმუნობა! ყველა-
ფერი გარკვეულია და ესხა ჩვენი განჩინებაც მოისინიეთ. შეი-
ლო ტატე! ამ შენს მოძვარს შენზე ყველაფერი გამოკეთებ და
რახან ამ ჩემს შვილოშვილს ასე მოსწონხარ — უარზე ადარც მე
დავდეგები. ამ ორ-სამ დღეში ჭვარს გადავწერთ და ასე ზედმიხედ
შემოხვალ ჩვენს ოჯახში.

გულ ქანა. (მოეხვევა) პაპი! შენი კირიშე!
(გაეფრღება).

ტატე. ბაბრონ სერგო! მამაო... რა დაგიშვეთ, რომ ასე დამ-
ცინიოთ ამ ღარიბ-ღატაკ ბიჭს?

სერ გო. შვილო, მაგ შენი გლეხობა-სიღატაკისა ნუ გრცხვე-
ნიო! შენ იცი, რომ მეც შენსავით ღარიბი ყმა-გლეხის შვილი ვაბ-
ლავარ, მაგრამ ჩემი უნართია და მუყათობით იმას ვწვი, რომ
დღეს ქალაქ თბილისის მოქალაქე და დიდვაჭრი ვარ...

ტატე. ბაბრონ, ეს ტანსაცმელშემოფლეთილო ბიჭი...

სერ გო. ეჰ, შენც ლაპარაკობ ხვალე ისე გამოგარანწვა, რომ
შენმა მშობელმა დედამაც ვეღარ გიცნოს. ამას გარდა, როდესაც
ჭვარს გადავწერთ, ჩვენი ვაჭრული ადითიო შენც მამონათვე დიდ-
ვაჭრების სიაში ჩაიწერები, რადგანაც რომა შენს ცოლთან ერთად
შენც მთელი ჩემი ქონების კანონიერი მემკვიდრე ხდები.

ტატე. (თვალებს იფშენტა) რა ექნა, მამაო! ეს ცხადია თუ
მეისიწმრება?

იონა. ნუ შფოთავ, შვილო! ეს ყველაფერი ცხადლოც ხდება
და გულით გილოცავ ამ დიდ სიხარულს და ბედნიერებას!

(უნდა მოეხვიოს, მაგრამ ტატე ფეხებში ჩაუვარდება).

ტატე. მამაო! ჩემო მხსნელო! შენი კირიშე! ღვთისმშობელმა,
სანას, ჩემს საბედნიერად გამოგაგვანა!

(მსულებს უკოცინოს).

იონა. მოიცა, ბიჭო!

(წამოეყენებს)

სერ გო. მოდი, შვილო, მეც გადაგოცნო! დღიდან შენც
პაპა დამიძახე. იხარებ და იბედნიერეო!

(მსულებს)

იონა. აბა, ეხლა კი ნუ გამიწვრებით და უნდა წავიდე...

ტატე. მამაო! უკევე!

იონა. პო, შვილო, ამაზე მეთს მე ვეღარას გარკვებ!
სერ გო. შვილო იონა, ჭერ ვისადილოთ. პატარა ნიშნობას-
ვით გადავიბადოთ.

ქ რ ო ნ ი კ ა

იონა არა, ბატონო სერგო! ისე მაქვს გული დამძიმებული, რომ ამასღ ვნატრობ: რაც შეიძლება მაღლ დავბრუნდო ჩემს ბნელ საკანში და იქ ჩემს აფორიაქებულ სულთან სულ მარტო დავტრე! სერგო ვაჰ, დალოცვილო, გვეთი მწარე რა წავიკვია?
იონა, ბატონო სერგო! ამაზე მწარე რაღა იქნება: ჩვენი სიყვითისა და მომავლის რწმენა შემერყას ის ჩვენი ხალხიც, რომელიც ასე დიდად მიყვარდა, ისე ყოფილა წამხდარი და გაუფუჭებული, რომ ღამის შემოდგდეს!

(ყარბესიცი მდის).
ტატე. მამაო, შენი ჳირიმე! მამ თუ ევრო, მეც წაოგვევი, თორემ ასეთ მოზამშულ გულით აბა მარტოა როგორ გავრშავა!
სერგო. (გულქანას გასტახებდა) შენ ეი, ეშმაკის ფეხო! გულქანა. (გამოდის) რაო, პაილო?
სერგო. შეილო, ამ შენს დანიშნულს თუ არ მოხბედ, გაგეცევა და...

გულქანა. უუ! ერთი გაბედოს!
(ტატეა მელაში ჩაფრინდება)
ტატე. მამაო! წამოვალ-მეთქი, თორემ მონატრის მოძღვარს ხელცარიელი ხომ არ მიუხვალ?
გულქანა. (ტატეს) რაზე ეუბნები-ბა?
(ტატე ჩრტული უხსნის).
იონა. აბა, მამ რა ევნა! დაე, დამსაქოს, მაგრამ მე საკალმა-სოდ დარსად წვადა! მშვიდობით, ბატონო სერგო! თქვენც მშვიდობით, ახალგაზრდებო! დერბომა გამარჯოლო და გაბედნიერო!
(პირველს გადსწერს).

გულქანა. დიდი მადლობა, მამაო იონა! (ხელზე ემთხვევა, ჳიბოდან ღამაჳ ქისას ამოიღებს და იონას გაუწვდის) აი, ინებეთ! აქ წორედ იცდებოთი ბაჳალოდ გახლავთ! პაპამ მაჩუქა დაბადების დღეს!

იონა. უი, ჩემს თავს! პაპას ნაჩუქარ ფულს როგორ იმბებ?
არა, გეთუყა! მე ვერწენება და...

სერგო. ეჰ, კარგი რაღა! ბავშვს ალალო გულით ემბებება და რას ინაზეთი! (ქისას ანაფორის ჳიბეში ჩაუღებს) ამ შენს გულს წუხილზე კი, იცი, რას გტყევი! შენ მართალი ხარ, ამ ჩვენს ხალხს ხელა პატრონი ჳირ არა ჳეკვს და იმიტომ წახლ, გიორგი მეფე ხსნელი და ფუფე კაცია. მაგრამ მე მწამს და შენც გჯეროდეს, შეილო, რომ დროება უსაოუოდ გამოიკვლბება! როგორც მსმენია, ჳელოდაც თორემ ამაზე ცუდად გვეონია საქმე, მაგრამ ამ ჩვენს ტანწულ ჳევაკვას მუდამაც გამოუნდებოდა ხოლმე მებრძოლი და ჳეკვიანი მეფე, რომელსაც ის ჩვენი ერი საშვილობოზე გაჳყავდა ისე! ჰოდა, აი ეხლაც ეგრე მოხბდება, თუ, რა თქმა უნდა, ამ წყეულ იმარ-ხანს ვაღვეურჩიო...

(უცებ გარედან, ელსიგეში, ატყდება ჳარბაზნის სროლა და ეკვსიგის ჳარბების რეკვა)

გულქანა (ისტერტიულად შეჳტივლებს, სერგოს ჩაეჭვება) ვაიმე, პაპა! უნდა დავგზოცონ? ისეც სოღანლუსში გავტრკევენ?
(ტატე შემოასაყელი კართ გავარდება, იონა ფანჯარაში გაიყურება)

სერგო. (გულქანას) არა, შეილო! არა, გენაცავოს პაპაი! ნუ, შენი ჳირიმე! ის სავანგაშო ამბავს არა ჳეკვას...

ტატე. (შეშობის) ვაშა! მომილოცინა! რუსთა და ქართვლით ჳარს ნიხარხასთან იმარ-ხანი შეუმუსრიათ და გამარჯვებულნი უჳვე ქალაქში შემოსულან!

იონა. გმადლობ შენ, უფალო, რომ ის საშინელი განსაცდელი მაინც აგვიოლდა!

სერგო. (ტატეს) უჰ, შენ გაიხარე, შეილო, რომ ასეთი ბედნიერი ფეხით შემოხვედი ამ ჩვენს იჯახში! ამერიდან კი იქნებ მართლა ევველოს ამ ჩვენს დაქცეულ საქართველოს, პა, შეილო იონა?

იონა. დებრთმან ინებოს, ბატონო სერგო! ჩემი ნატვრა და ჩემი ოცენბაც მხოლოდ დე არის!

(ზარბების რეკვა ძლიერდება. მოსმის გამარჯვებული ღამქირის მოახლოებული სიმღერა და სასულდ ორკესტრის მარშის ხმები).

ნი აუჳარას“ რედაქცია გაუგზავნა მილოცვა, რომელსაც ავეუ ვაჳეუენბებო: „მეირფასო მეგობრებო! შურნალ „საბოთა ხელოვნების“ რედაქცია და სარედაქციო კოლეგია სუღითა და გულთი გილოცვათ ახალი შურნალის „აუფსნი აუჳარას“ დაარსებას, რაც დიდმნიშვნელოვან მოვლენაა მგეგანია საქართველოს საბოთა სოციალისტური რესპუბლიკის კულტურული ცხოვრებაში. შურნალი კულტურის მშღაფრი იარაღა, რომელიც მოწოდებულა იბრძოლოს მუშენაზმის, პატრიოტიზმის და ინტერნაციონალიზმის დიდი იდეების დასახვედრებლად, მშობლიური სახლის საყუდილიდოლ.

● გმნიშობა აუჳარეს. თის ასსრ კულტურის სამინისტრის ორგანოს ყოვლფურთი შურნალი „აუფსნი აუჳარას“ („აუჳარესის ხელოვნება“) პირველი ნომერი.

ამასთან დაეაუშირებთ შურნალ „საბოთა ხელოვნების“ რედაქცია და სარედაქციო კოლეგია „აუფსნი“

ვუსურვებთ თქვენს შურნალს ღირსეულად შეტყარულმნიშვნის მეღალი მიხისა!

● ამბს წინაშე თბილისის საქარზო რაიონში, კოსმონავტის პარკში აღმბართა კოსმოსის დამყრობთადმი მიძღვნილი მონუმენტი, რომლის ავტორია მოწამდე კიმი ტაბატაძე ნაწარმიგის ღაბაღარული კომპოზიცია შოამბეუდავად გადმოგვეცმს კოსმოსის დამყრობი აღმბიანის გმირულ შემარტობას, ჳის ღლგოვას სამყროს სიადრმოვობება გახსნისკენ.

ქ. ტაბატაძის შემოქმედ.

